

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 12 MEI 1926

No. 541

INHOUD.

	Biz.
RENTEVERGOEDING BIJ DEN POSTCHEQUE- EN GIRODIENST door <i>Mr. D. Crena de Jongh</i>	430
De Aflossingsvoorwaarden voor de Pandbrieven onzer Hypotheekbanken I door <i>Mr. H. R. van Maasdijk</i> ...	431
De Internationale Scheepvaartconferentie 1926 door <i>Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen</i>	433
„Business Research” door <i>H. Leemhuis</i>	436
BOEKAANKONDIGING:	
Dr. J. Stroomberg: De beteekenis der Psychotechniek voor het bedrijf, bespr. door <i>Dr. P. M. van Wulfften Palthe</i>	437
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	439
MAANDLIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	439
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	440
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	441—448
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

*Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco;
Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron
Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbicus; Mr. Q. J. Terpstra;
Prof. Mr. F. de Vries.*

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postcheque- en giro-
rekening No. 6729.*

11 MEI 1926.

In den toestand van de geldmarkt kwam weinig verandering. Aan het einde der week kwam er iets meer aanbod van geld voor particulier disconto, zoodat de rente op $2\frac{15}{16}$ pCt. kon terugloopen. De vraag naar callgeld bleef daarentegen onverminderd aanhouden en de prolongatierente toonde zelfs nog eenige neiging tot stijgen.

* * *

Het opereerend kapitaal van De Nederlandsche Bank gaf in de afgelopen week een niet onbelangrijke daling te zien. De post binnenlandsche wissels op de weekbalans der Centrale Credietinstelling verminderde van f 74,1 miljoen tot f 73,4 miljoen. De beleeningen blijken met f 37,5 miljoen te zijn afgenomen. Het renteloos voorschot aan het Rijk liep van f 8,7 miljoen tot f 1,3 miljoen terug.

De voorraad gouden munt steeg, blijkbaar als gevolg van nieuwe aanmunting, met f 6,8 miljoen. De post muntmateriaal vertoont een teruggang van f 7 miljoen. De zilvervoorraad bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De post papier op het buitenland steeg met f 200.000, terwijl de diverse rekeningen onder het actief een vermeerdering van f 12 miljoen te zien geven.

De biljettencirculatie daalde met f 33,4 miljoen. De rekening-courantsaldi vermeerderden met f 1,7 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo blijkt met f 6,6 miljoen te zijn gestegen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 51.

* * *

De débacle van den Belgischen frank nam aanvankelijk nog hand over hand toe. Donderdag werd voor 7,20 afgedaan en ondanks de vrij sterke nieuwe daling van den Franschen franc bestond er toen een disagio tegen Parijs van 48 à 50 cent. Op berichten van verandering in de regeering trad daarop eenig herstel in, waarvan ook de Fransche frank profiteerde, zoodat gisteren laat beide koersen ongeveer gelijk kwamen en op 7,85 à 7,88 sloten. In de overige wissels was niet veel verandering.

Londen schommelde ondanks de geweldige werkstaking nauwelijks $\frac{1}{2}$ cent. Oslo was flauwer en sloot op 53,55. Yen eveneens vrij sterk aangeboden en iets lager. Daarentegen Buenos Aires na een inzinking tot $99\frac{1}{2}$ weder vaster. Een vrij hevige baisse-aanval op Lires had niet veel resultaat. De koers voor contant daalde slechts van 10,02 op 9,95, daarentegen werd de termijnmarge veel grooter en bedroeg ten slotte circa 50 cents.

LONDEN, 10 MEI 1926.

Onder den invloed van de algemeene staking, die hier verleden week is uitgebroken, zijn zaken in de City zeer stil geworden.

Men neemt den toestand echter kalm op en er heerscht een rustig optimisme, dat de algemeene staking niet lang zal duren.

De geldmarkt is stil en gemakkelijk; voldoende vlotwend materiaal, geholpen door eenige aankopen van wissels door de regeering, is in de markt aanwezig om aan alle eischen aan haar gesteld het hoofd te bieden.

De discontomarkt is eveneens stil, terwijl de tendenz, die aan het einde der vorige week beslist vast was ($4\frac{9}{16}$ — $\frac{5}{8}$), hedenmorgen aanmerkelijk verzwakte; noteering nu $4\frac{1}{2}$ — $4\frac{3}{4}$.

RENTEVERGOEDING BIJ DEN POSTCHEQUE- EN GIRODIENST.

Bij de beantwoording van de vraag betreffende de wenschelijkheid van rentevergoeding op de gelden, toevertrouwd aan den Postchèque- en Girodienst wordt steeds, al komt in principe deze quaestie eigenlijk eerst later aan de orde, de eisch van het self-supporting zijn belangrijk geacht. Te dien opzichte bestaat tusschen den heer Westerveld en mij, krachtens zijn artikel in het No. van 5 Mei ll. van dit tijdschrift, geen verschil van meening. De dienst is van openbaar nut; aanleiding echter om de gebruikers uit belasting-gelden te subsidieeren bestaat er niet. Bestaat er dan wel reden om een dienst, bedoeld als verrekeningsinstituut, om der wille van de rentabiliteit te denatureren tot deposito-bank? Mij dunkt evenmin. De Girodienst wil zijn een betalingsinstituut, wil dus het betalingsverkeer vergemakkelijken. De voordeelen, die de gemakken in den dienst aan den gebruiker opleveren, moeten dus zoo groot zijn, dat de gebruiker de onkosten (rentederving en commissie) daarvoor over heeft. Heeft deze dit niet, weegt dus het economisch nut niet op tegen de kosten van den dienst, dan voorziet deze, naar de opinie van de gebruikers, blijkbaar niet in een behoefte (wat ik intusschen niet aanneem); of men daarnaast een deposito-bedrijf gaat inrichten, welks baten het verlies op den giro moeten goedmaken, zou aan zulk een feit niets veranderen.

Intusschen het verslag 1923/24 zegt over de rentabiliteit absoluut niets; de onderlinge kostenverrekening met de post, gratis diensten aan het Rijk be- wezen, porto-vrijdom etc., zijn tot dusver steeds onzekere factoren geweest, die een inzicht in de winst- en verliesrekening volkomen onmogelijk maakten; het laatste verslag, dat het aandeel in de uitgaven der posterijen over 1923 met f 2.571.891 en over 1924 met f 104.363,28 becijfert (een deugdelijke grondslag van dit jaar was volgens het verslag niet te vinden) on- neemt ieder elk recht, om omtrent de rentabiliteit eenige conclusie te trekken.

Moge het verslag over 1925 nu spoedig verschijnen en moge over deze punten eens wat uitvoeriger toelichting bijgevoegd worden; een beschouwing van den accountant hierover ware niet overbodig. Ook ter beoordeeling van de resultaten der posterijen zoude eene juiste verrekening reeds van groot belang zijn.

Wat de kosten der renteberekening zelve betreft, daarover denkt de heer Westerveld m.i. wel zeer optimistisch. De renteberekening, vooral over rekeningen met groote omzetten, zooals de post die heeft, is een zeer tijdroovend werk, dat zeker belangrijke kosten met zich zou brengen. Ieder, die dit werk van nabij kent, zal dit zonder twijfel onderschrijven.

Rekent men nu echter eens verder, welke financieele gevolgen de rentevergoeding hebben zal. Gesteld het Rijk gaat 1½ pCt. vergoeden. Dit heeft per jaar direct een verlies ten gevolge van f 825.000 op de ult. Dec. 1924 renteloos verkregen f 55.000.000. Alvorens dus van winst kan worden gesproken, moeten, behalve de meerdere kosten, die de renteberekening medebrengt, f 825.000 verdiend worden. Het is dan ook niet te verwonderen, dat Duitschland, Frankrijk en België van rentevergoeding niet willen weten. Dat door de afschaffing van de rentevergoeding de daling der saldi niet zoo belangrijk is als de verhouding, door den heer Westerveld genoemd, (f 1000 1918/23 tegenover f 550 ult. 1924) zou doen vermoeden, wordt duidelijk als men bedenkt, dat het algemeen indexcijfer, in 1919 304 en in 1920 292 bedragende, ultimo 1924 was gedaald tot 156. Het aantal rekeningen is steeds stijgende en bedroeg ultimo April 115.665 tegen 106.124 bij de heropening.

Bestaat er in het algemeen gesproken bezwaar (van opvoedkundigen aard) tegen, gebruikers van bepaalde diensten daarvoor niet te doen betalen, maar te trachten langs indirecten weg de kosten op hen te verhalen, bedrijfstechnisch begaat men in het on-

derhavige geval een fout, die zich wreken moet, immers de rentewinst houdt geenszins gelijken tred met de meerdere kosten, gemaakt door meerder werk. Nemen de overschrijvingen toe, en de daarmee samenhangende kosten, dan zal de geforceerde bron van inkomsten uit rentewinst niet verder te hulp komen. Belast men daarentegen de overschrijvingen met een kleine remuneratie, dan houdt deze gelijken tred met de kosten, die het meerdere werk met zich brengt. Rekent men per giro f 0,10, zoo zoude dit naar den maatstaf van April 1926 een meerdere bate van ruim f 770.000 per jaar geven; vermindering van gebruik zou daardoor geenszins ontstaan, omdat er geen enkele manier van geldver-zending bestaat die goedkooper en minder tijdroovend is. In deze berekening zijn de giro's van het Rijk inbegrepen, doch het is m.i. geenszins een bezwaar, om tot een juiste calculatie te komen, het Rijk voor de bemoeienissen door den giro-dienst te belasten. Een verhooging met 5 ct. van het chequerecht en een klein recht op stortingen zal, waar deze handelingen vrij zijn van het bij het verkeer met particuliere instellingen te betalen zegel ad f 0,10 en porto, zonder bezwaar kunnen worden ingevoerd en de bovengeschatte bate met circa 50 pCt. verhoogen. Men diene ook niet te vergeten, dat het gebruik van den giro thans voldoende is ingeburgerd, zoodat de kostbare reclame ervoor, het werken onder kostprijs, niet meer noodig is. Naast het invoeren van een commissie voor de overschrijvingen kan m.i. ook het zeker te lage minimum-saldo van f 5 zeer zeker verhoogd worden. Dergelijke kleine rekeningen, welke zonder twijfel den dienst verlies laten, parasiteeren op het bedrijf.

Doch thans ten principale. Mag de Girodienst deposito's aantrekken? Ik meen van niet. Het karakter van den dienst is betalingsinstituut; gelden ter rentekweeking daar gebracht, hebben dus een andere bestemming, nl. rentekweeking. Wil de Staat dergelijke gelden aantrekken ter versterking van eigen mid- delen, zoo is dit een vraagstuk op zichzelf. Gaat de Girodienst dit doen en belegt hij die deposito-gelden in effecten, dan drijft hij een rente-arbitrage, die bovendien onjuist is, omdat dan kort-loopend geld in in waarde fluctueerende effecten wordt belegd. Wil de dienst de gelden blijven houden, zoo zal wel-dege-lijk in tarieven met de banken moeten worden ge- concurreerd en zullen dus deze gelden aan de ban- ken, t.w. aan handel en industrie, worden onttrokken. Het is mij niet duidelijk, dat de heer Westerveld een ander gevolg van den door hem bepleiten maatregel kan verwachten.

Bij den vroegeren Girodienst heeft zeer zeker de weinig fluctueerende rentevergoeding, die daardoor vaak boven het peil van de vrije markt uitkwam, een rol gespeeld bij de aantrekking van deposito-saldi en ook nu weer zou de Girodienst door hooge tarieven gelden moeten aantrekken en aldus mede helpen de rente-tarieven op de markt van kort-geld in de hooge- te te drijven, daar de gelden daarvoor bestemd, door den Girodienst naar de beleggingsmarkt zouden wor- den overgebracht. Het zoude mij intusschen te ver- voeren om aan te toonen hoe verwarrend het hier- werkt te zeggen gelijk de heer Westerveld doet, dat het geld toch altijd wel den kant zal uitgaan, waar er het meeste profijt van is te trekken.

Resumeerend acht ik dus rentevergoeding door den Girodienst:

1. principieel onjuist;
2. uit een oogpunt van rentabiliteit een middel dat waarschijnlijk netto weinig baten zou opleveren, integendeel zelfs verlies. (Het feit of de dienst self-supporting is of niet, is bovendien niet voor bespre- king vatbaar dan na ontvangst van het jaarverslag over 1925, mits daaraan een behoorlijke kostenberekening is toegevoegd, op basis van eene werkelijke kostenver- rekening, met de daarvoor in aanmerking komende administraties);
3. geenszins verantwoord als middel tot verbete-

ring, indien men niet eerst de euvels van den onnatuurlijken gratis-Girodienst en miniatuur-rekeningen heeft verholpen.

CRENA DE IONGH.

DE AFLOSSINGSVOORWAARDEN VOOR DE PANDBRIEVEN ONZER HYPOTHEEKBANKEN.

I.

De aflossingsvoorwaarden voor de pandbrieven onzer hypotheekbanken zijn door ondergeteekende reeds eenige malen in dit blad¹⁾, in verband met een tweetal toen voor het hypotheekbankbedrijf actuele vragen ter sprake gebracht, in het bijzonder het door een gedeelte van die banken, die zijn opgericht in de langdurige periode van goedkoop geld, welke eenige jaren na het uitbreken van den wereldoorlog een einde nam, voor hare nieuwe pandbrieven sedert 1918 ingevoerde aflossingssysteem, neerkomende op *eene verplichte uitloting à pari (aanvangende in den regel na afloop van 2 jaren na de uitgifte) voor elke serie pandbrieven in uiterlijk 25 jaar met een zooveel mogelijk vast percentage van 4 pct. per jaar, berekend over het oorspronkelijk bedrag der serie.*

Daar deze maatregel is ingevoerd onder invloed van bijzondere tijdsomstandigheden, t.w. in een periode van duur geld, en de banken, nu deze periode wederom achter ons ligt, hare daarin uitgegeven 6 pct. en 5½ pct. pandbrieven reeds weer grootendeels hebben moeten intrekken en de meeste zelfs teruggevallen zijn op de uitgifte van 4½ pCt. rentetype, terwijl met de mogelijkheid gerekend moet worden, dat de rentestand nog verder zal dalen, is niet slechts de vraag van belang, hoe de nieuwe maatregel heeft gewerkt, doch zeer zeker meer nog deze, hoe de werking daarvan zal zijn bij een voortduren, resp. nog verder dalen, van den tegenwoordigen rentestand.

Indien deze vraag in ongunstigen zin mocht moeten worden beantwoord en men reeds thans tot het inzicht zou zijn gekomen, dat tot het kiezen van bedoeld aflossingssysteem te overijld is overgegaan, dient tevens de vraag te worden gesteld, welke verbeteringen daarin alsnog wenschelijk kunnen worden geacht.

Dat deze vragen niet uitsluitend van theoretischen aard zijn, blijkt reeds uit de omstandigheid, dat niet slechts meerdere banken sedert 1918 het systeem „serie”-uitloting ad 4 pCt. per jaar voor hare verder uitgegeven rentetypen reeds hebben verzacht door dit te vervangen door eene „circulatie”-uitloting — d.w.z. eene verplichte uitloting à pari ad 4 pCt. per jaar, telkens berekend over het aan het einde van het aan die uitloting voorafgegane boekjaar van de betrokken serie *nog uitstaande* bedrag — doch dat sommige het jaarlijksch percentage van 4 pCt. voor dit gewijzigde systeem tegelijkertijd hebben teruggebracht tot 2½ pCt. of daarbeneden en dat zelfs onlangs eene bank twee series pandbrieven van éézelfde rentetype gelijktijdig, ter keuze van de geldbeleggers, is gaan uitgeven, de eene serie met eene verplichte uitloting van 4 pCt. per jaar, de andere zonder eenige uitlotingsverplichting.

De hierboven gestelde vragen kunnen thans zelfs van een bijzonder actueel belang worden geacht, omdat er bij den nog steeds dalenden rentevoet rekening mede moet worden gehouden, dat bij handhaving van het verplichte uitlotingssysteem ad 4 pCt. per jaar, deze aflossingsplicht gaandeweg voor de geheele pandbrievencirculatie der betrokken banken staat te worden doorgevoerd.

* * *

Allereerst moet op den voorgrond worden gesteld, dat, althans in theorie, het eenig *zuivere* aflossingssysteem voor pandbrieven van hypotheekbanken is dat onzer oudste hypotheekbankinstellingen, der Nationale Hypotheekbank en der Rotterdamsche Hypo-

¹⁾ Zie de artikelen in de „Ec.- Stat. Berichten” van 11 Dec. 1918, no. 154 en van 20 en 27 Oct. 1920, nrs. 251 en 252.

theekbank, opgericht resp. in 1860 en 1864¹⁾. Deze banken hebben zich verplicht *alle* door haar op de hypotheek ontvangen aflossingen — niet minder, doch ook niet meer — te bezigen tot intrèkking (à pari) van pandbrieven en het bedrag, hetwelk van eene bepaalde serie aan hypotheek wordt afgelost, wijst telkens van zelf het bedrag aan, dat van de overeenkomstige serie pandbrieven, na aanwijzing door uitloting, uit de circulatie moet worden genomen.

Bij dit systeem is er van uitgegaan dat de werkring eener hypotheekbank is: het mobiliseeren van het grondcrediet door het ter leen verstrekken van gelden op onroerende goederen met gelden *van derden*, die de bank zich verschaft door de uitgifte van schuldbekentenissen, de pandbrieven. Zij fungeert dus feitelijk slechts als tusschenpersoon tusschen de geldgevers — de pandbriefhouders — en de geldnemers en hare hypotheek vormen voor die geldgevers in de eerste plaats de zekerheid.

Een pandbrief van eene hypotheekbank is dan ook in zoover van geheel anderen aard dan de obligaties van de meeste andere instellingen, dat zijn looptijd van te voren niet kan worden bepaald, omdat men niet weet of de hypotheek, al zijn zij voor een bepaalden duur afgesloten, toch niet vroeger worden afgelost, dan wel na verstrijken van den aanvankelijk gestipuleerden termijn niet bij herhaling worden gecontinueerd.²⁾

Dat de looptijd der hypotheek geheel onzeker is en deze zelfs bij de verschillende instellingen voor eene zelfde periode zeer belangrijk uiteenloopt, wordt bevestigd door eene door ondergeteekende over de jaren 1907—1924 opgemaakte berekening, van welke de details hier in verband met de plaatsruimte achterwege worden gelaten, van den looptijd der leeningen van de Nationale, Rotterdamsche, Hollandsche, Zuider-Hypotheekbank en van de Eerste Nederlandsche Hypotheekbriefbank, die voor deze 5 banken een gemiddelden looptijd aanwijst van resp. 11½, 14, 21, 14 en 10 jaren.

* * *

Nu moet eerst de vraag worden beantwoord, waarom de overige banken bij hare oprichting het aflossingssysteem van de Nationale en Rotterdamsche Hypotheekbank niet hebben overgenomen.

Zulks is in de eerste plaats een gevolg hiervan, dat deze zijn opgericht in een periode van goedkoop geld en als toen de uitlotingen van de pandbrieven der oudste banken den houders, die hierdoor genoodzaakt waren hunne veelal boven pari noteerende stukken telkens tegen nieuwe te verwisselen, geenszins welkom waren. In eene periode van duur geld met lage koersen toch wordt aan eene uitloting à pari groote waarde gehecht, terwijl deze in een periode van goedkoop geld met hoge koersen eerder als een kwaad wordt gevoeld.

Met de nieuwe bepaling, dat alle door haar op de leeningen ontvangen aflossingen in de eerste plaats

¹⁾ Nog een tweetal, resp. in 1877 en 1882 opgerichte, banken heeft dit systeem overgenomen, doch bijzondere omstandigheden, die de plaatsruimte belet hier volledig te ontvouwen en die wij voor het doel van deze beschouwingen niet noodig hebben, zijn oorzaak, dat de resultaten bij deze banken afwijken van die van de twee genoemde instellingen.

²⁾ Zulks is daarentegen bijv. wel het geval met obligaties van een publiekrechtelijk lichaam, dienende ter financiering van een bedrijf, van industriele ondernemingen enz. Hier kan men vooruit nauwkeurig den tijd bepalen, waarin een dergelijk bedrijf gefinancierd moet worden. Daarom geven dergelijke instellingen hare obligaties in den regel slechts periodiek uit bij publieke inschrijving en alsdan onder aflossingsvoorwaarden, die uitsluitend worden beheerscht door *de ten tijde der emissie geldende* omstandigheden en met een *vasten looptijd*, corresponderende met het doel waarvoor zij worden uitgegeven. Hypotheekbanken daarentegen doen voor hare obligaties *continueel* een beroep op de geldmarkt en gewoonlijk niet bij publieke emissie.

zouden mogen worden gebezigd tot afsluiting van nieuwe leeningen en eerst in de tweede plaats zouden behoeven te strekken tot aflossing der pandbrieven, en dat deze aflossing niet slechts zou mogen plaats hebben door eene intrekking na uitloting à pari, doch ook door inkoop, hebben de jongere banken in de langdurige periode van goedkoop geld, die in 1917 een einde had genomen, dan ook groot succes gehad en het gevolg daarvan is geweest, dat men de eene nieuwe instelling na de andere zag ontstaan en in het jaar 1916 kon wijzen op niet minder dan 52 uitsluitend in Nederland werkende hypotheekbanken. Meerdere dezer hypotheekbanken zijn zoo snel gegroeid, dat, blijkens het hieronder volgende „Overzicht van de bedrijfsresultaten van 12 hypotheekbanken”, op 31 December 1924 een tiental dezer reeds kon wijzen op reserves, welke die der oudste twee banken, niet alleen in verhouding tot de pandbrieven-circulatie, doch zelfs ook in bedrag (voor wat een viertal betreft echter nog alleen het bedrag van de eene dezer) te boven gingen en dividenden konden uitkeeren, welke die van de twee oudste banken benaderden, bij enkele harer deze reeds niet onbelangrijk overschreden.

pandbrieven waren gaan uitgeven en de jongere zich voor hare beneden pari gedaalde $3\frac{1}{2}$ pCt. en 4 pCt. pandbrieven bepaalden tot inkoop daarvan belangrijk onder den parikoers, is gaandeweg op haar systeem een ander licht gevallen en zijn de pandbriefhouders gaan inzien, dat hun belang niet onder alle omstandigheden — speciaal niet in eene periode van duur geld — op de beste wijze wordt gediend, wanneer eene bank de bevoegdheid heeft hare pandbrieven *uitsluitend* te amortiseeren door inkoop beneden pari, m.a.w. hare pandbrieven uitgeeft *zonder zich dadelijk daarbij te verplichten tot eene rationeele aflossing, waarmee men bij den aankoop rekening kan houden.*

Die veranderde zienswijze heeft zich allereerst daadwerkelijk geuit in de door de Rijkspostspaarbank aan de banken, die zich niet tot eene volledige uitloting verplicht hadden, gestelde voorwaarde om telken jare $1/10$ van de gekochte stukken zonder koersverlies weer te zullen terugnemen en haar voorbeeld is zeer spoedig door andere groote geldbeleggers als spaarbanken, levensverzekeringmaatschappijen, enz. en ten slotte ook door de Rijkverzekeringbank, gevolgd. De drang tot het verkrijgen van bijzondere

Overzicht van de bedrijfsresultaten van 12 Hypotheekbanken.

Naam.	Zetel.	Jaar van oprichting.	Kapitaal		Reserves per 31 Dec. 1924 (Na winst-verdeeling).	Pandbrieven-circulatie.	Winst vóór afschrijvingen.	Dividend over 1924 in %
			Geplaatst.	Gestort.				
Algemeene Hypoth.bnk.	Amsterdam	1889	f 2.400.000,—	f 342.600,—	f 801.509,16	f 12.249.600,—	f 186.929,81	20
Friesch-Gron. Hyp.bnk.	Groningen	1890	„ 3.250.000,—	„ 718.000,—	„ 2.376.960,88	„ 44.226.700,—	„ 416.994,98	24
's-Gravenh. Hyp.b. v. N.	's-Gravenh.	1882	„ 2.000.000,—	„ 650.000,—	„ 899.594,97	„ 20.268.600,—	„ 251.030,47	40
Hollandsche Hyp.bank.	Amsterdam	1877	„ 2.280.000,—	„ 385.500,—	„ 819.621,13	„ 23.567.500,—	„ 198.904,56	15
Hyp.bank voor Nederl. Alg. Waarborg-mij.	Idem	1889	„ 2.000.000,—	„ 200.000,—	„ 770.000,—	„ 21.793.300,—	„ 205.445,38	29
Mij.v.Hypotheec.Cr.in N.	's-Gravenh.	1889	„ 2.000.000,—	„ 640.000,—	„ 1.902.131,11½	„ 18.324.400,—	„ 350.331,33	30
Nederlandsche Hyp.bnk	Veendam	1890	„ 4.000.000,—	„ 891.200,—	„ 1.839.997,45	„ 40.384.300,—	„ 438.836,32	20
Utrechtsche „	Utrecht	1882	„ 4.000.000,—	„ 500.000,—	„ 932.377,92½	„ 38.324.450,—	„ 369.652,29	30
Westlandsche „	's-Gravenh.	1893	„ 4.000.000,—	„ 400.000,—	„ 1.592.317,20½	„ 36.572.800,—	„ 443.914,52½	40
Zuider „	Breda	1899	„ 1.650.000,—	„ 165.000,—	„ 857.011,35	„ 16.434.100,—	„ 243.002,70	25
			f 27.580.000,—	f 4.892.300,—	f 12.791.521,18½	f 272.145.750,—	f 3.105.042,36½	
			Gemiddeld:		f 1.279.152,12		f 310.504,24	27¾
Nationale Hypoth.bank	Amsterdam	1861	f 400.000,—*	f 400.000,—	f 870.000,—	f 49.339.500,—	f 240.920,51	35
Rott. Hyp.b. v. Nederl.	Rotterdam	1864	„ 5.000.000,—	„ 500.000,—	„ 763.605,84	„ 47.986.500,—	„ 283.588,13	30½
			f 5.400.000,—	f 900.000,—	f 1.633.605,84	f 97.326.000,—	f 524.508,64	
			Gemiddeld:		f 816.802,92		f 262.254,32	32¾

*) Benevens een waarborgfonds groot f 4.000.000,— door aandeelhouders gedeponneerd en vervangende het bij de andere instellingen gebruikelijke obligo der aandeelhouders.

	1e groep	2e groep	
Reserves	2,61 ×	1,82 ×	het gestort kapitaal.
„	4,70 %	1,68 %	van de pandbrieven-circulatie.
Winst in verhouding tot pandbrieven-circulatie + gestort kapitaal ..	1,121 %	0,534 %	

Bovendien blijkt uit dit overzicht, dat ook het gemiddelde jaarlijksche winst-percentages van die 10 jongere banken dat van de twee oudere belangrijk overtreft.

Dat het systeem van volledige uitloting, vooral in tijden van lagen rentestand met hoge pandbriefkoersen, voor hypotheekbanken zeer bezwaarlijk is, wordt door vorenstaand overzicht aangetoond. De betrokken banken zijn dan ook, teneinde de voor haar kostbare en niet eens door alle beleggers gewaardeerde uitloting zooveel mogelijk te beperken, genoodzaakt den looptijd der leeningen kunstmatig op te voeren, door eenerzijds — dit ten nadeele der geldnemers — eene vervroegde aflossing der hypotheeken te verbieden of met een hoge boete te belasten en anderzijds, door — dit ten nadeele van haar zelve — bijzonder coulant te zijn met continuaties van leeningen tegen verlaagden rentevoet. De verplichting tot volledige uitloting werkt eene stroeve werkwijze in de hand.

Nadat echter, in verband met het stijgen van den algemeenen rentestand, de banken hooger rentende

aflossingsvoorwaarden van de zijde der groote geldbeleggers werd nu zoodanig, dat de banken het gevaar begonnen in te zien van op den duur vast te loopen, of genoodzaakt te zullen worden den looptijd harer leeningen geforceerd te verkorten (een maatregel, die het bedrijf ten ernstigste zou benadeelen).

Hier kwam nog de overweging bij, dat wanneer zij zich tegenover houders van pandbrieven verplichtten hun de terugbetaling van het geld zonder koersverlies binnen een voor obligaties zelfs buitengewoon korten termijn te verzekeren, niet slechts enkele bevoorrechten, doch *alle* houders een gelijk recht behooren te hebben, m.a.w. het uitgeven van „geprivilegeerde” pandbrieven wilde men voor de toekomst vermijden.

De banken hebben toen onderling overleg gepleegd ter invoering van een verplicht aflossingssysteem voor hare pandbrieven, dat eenerzijds aan alle geldbeleggers zou kunnen voldoen en anderzijds de instellingen niet te zwaar zou belasten.

Dat zij er niet aan dachten het systeem der oude banken te aanvaarden, spreekt bij de resultaten, die haar van dit systeem bekend waren, vanzelf¹⁾. Wel echter heeft men bij de ontwerpen van het nieuwe systeem de jaarlijksche uitlotingscijfers van bedoelde twee oude banken tot richtsnoer genomen. Deze wezen op een intrekkingspercentage, berekend over hare jaarlijksche circulaties, van gemiddeld 8,7 en 7,2 pCt. per jaar (overeenkomende met den reeds gemelden gemiddelden looptijd harer pandbrieven en leeningen van resp. 11½ en 14 jaren) en men kwam tot de conclusie, dat eene verplichting tot amortisatie van 4 pCt. per jaar, zelfs wanneer deze doorgevoerd zou zijn voor het geheele bedrijf — en met dit laatste moet een voorzichtig bestuur toch steeds rekening houden — geen bezwaar zou opleveren. Men overwoog daarbij, dat er zelfs na eene zoodanige doorvoering jaarlijks van de aflossingen op de leeningen nog voldoende geld zou overblijven om daarna een gedeelte te gebruiken voor oversluiting in nieuwe leeningen en bovendien nog voldoende geldmiddelen om aan den inkoop der pandbrieven ter beurze de hand te houden.

Het voordeel van een aflossingssysteem, waarbij niet alle terugontvangen hypotheekgelden worden besteed voor uitloting à pari is n.l. onder alle omstandigheden dit, dat de bank alsdan gelegenheid heeft met een gedeelte der aflossingsgelden door inkoop ter beurze die houders te helpen, die niet kunnen of willen wachten — en dit is de meerderheid — totdat hunne stukken door uitloting ter aflossing à pari zijn aangewezen en indien dan ook eene der jongere banken tot invoering van eene volledige uitlotingsverplichting overging, zou zij ervaren, dat haar hierdoor veroorzaakte onmacht om ter beurze door inkoop steunend op te treden een angstwekkenden val van den koers harer pandbrieven ten gevolge zou hebben.²⁾

Hypotheekbanken immers doen voor haar pandbrieven, in tegenstelling met andere instellingen en lichamen, die obligaties uitgeven, *continueel* een beroep op de geldmarkt en gewoonlijk *niet* bij publieke inschrijving. Dit verschil brengt eene geheel andere wijze van behandeling van haar fonds gedurende deszelfs looptijd mee. De hypotheekbanken moeten den beurskoers regelmatig ophouden om voortdurend nieuwe stukken te kunnen blijven plaatsen. Dit plaatsen geschiedt tegen hoogere provisies dan gewoonlijk voor die van andere 1 klasse obligaties worden betaald. Ten gevolge van deze hoogere uitkeering komt de *vraag* bijna uitsluitend van de commissonnairs, doch komt het *aanbod* grootendeels aan de beurs.

Hierdoor is voor het couranthouden der pandbrieven van de jongere banken de inkoop, als middel om naast eene uitloting het fonds courant te houden, op den voorgrond komen te staan, zijn en geldbeleggers en commissonnairs hieraan gewend geraakt en de pandbrieven behoorlijk verhandelbaar gebleven. Ook voor het couranthouden der nieuwe pandbrieven, waarvoor eene verplichte uitloting werd ingevoerd, is de praktijk: eene combinatie van inkoop en van uitloting à pari, terwijl de meeste banken bovendien zijn overgegaan tot eene *vrijwillige* — zij het dan ook beperkte — uitloting van de in eene vroegere periode uitgegeven stukken, meerdere harer echter telkens slechts dan, wanneer de koers daarvan *beneden pari* noteert, omdat overigens de maatregel overbodig is en slechts last en kosten zou veroorzaken.

De volgende maal enkele opmerkingen over de

¹⁾ Ook o.a. in Duitschland hadden reeds vóór den oorlog de meeste hypotheekbanken het volledig uitlotingssysteem prijsgegeven.

²⁾ De oude en goede reputatie onzer oudste 2 instellingen is ongetwijfeld een zeer groote factor, die een voortdurende vraag naar haar fonds bevordert en bij deze banken, naast de volledige uitlotingsverplichting, den koers bijzonder steunt.

ervaringen, met dit nieuwe amortisatie-systeem opgedaan en een voorstel in zake de aflossingsvoorwaarden, die ondergeteekende zich onder alle omstandigheden de meest practische denkt.

(Slot volgt).

H. R. VAN MAASDIJK.

DE INTERNATIONALE SCHEEPVAART CONFERENTIE 1926.

Een eenigszins volledige beschrijving te geven van de ca. twintig punten, die in de jongste van 14—16 April te Londen gehouden derde Internationale Scheepvaart Conferentie werden behandeld, gaat buiten het bestek van dit artikel. Ik zal mij dus beperken tot die onderwerpen, die niet in het bijzonder tot scheepvaart-technische aangelegenheden moeten worden gerekend.

Vooraf zij medegedeeld, dat den deelnemers der Conferentie door de Britsche Regeering een maaltijd werd aangeboden. Uit de tafelrede van den President van den „Board of Trade”, Sir Philip Cunliffe-Lister, die de Regeering ten deze vertegenwoordigde, wil ik slechts het typisch Engelsche devies aanstippen, onder hetwelk z.i. een Regeering haar taak met betrekking tot de zeescheepvaart behoort op te vatten: „be progressive but be practical”!

Deze uitlating acht ik daarom van belang, omdat in Engeland de scheepvaart zowel technisch als oeconomisch onder één Bestuurslichaam n.l. den „Board of Trade” ressorteert en uit technisch oogpunt wenschelijke maatregelen somtijds oeconomisch niet te rechtvaardigen zijn. Vandaar dat de Heer Cunliffe Lister er aan toevoegde, dat het voor de overheid dikwijls nog meer van belang is, zich van wettelijk ingrijpen te onthouden dan nieuwe voorschriften uit te vaardigen.

Aan de besprekingen, die in één der vele voormalige gildehuizen te Londen, de Salter's Hall plaats vonden, werd deelgenomen door reeders-afgevaardigden uit de navolgende landen: Australië, België, Canada, Denemarken, Duitschland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Japan, Nederland (met een elf leden sterke delegatie), Noorwegen, Spanje, de Vereenigde Staten en Zweden.

Bovendien waren als gasten aanwezig vertegenwoordigers o.m. van de Volkenbonds-Sub-Commissie voor Havens en Zeescheepvaart.¹⁾ De leiding der bijeenkomsten berustte bij den oud-President van den „Board of Trade”, thans President der Engelsche Kamer van Scheepvaart, den Heer Walter Runciman, die een in alle opzichten uitmuntend voorzitter bleek te zijn, zoodat de besprekingen een vlot verloop hadden.

Een der hoofdpunten van de agenda betrof de bemoeiingen van het Internationaal Arbeidsbureau met scheepvaart-technische zaken in het algemeen en met de vereenvoudiging van de inspectie van emigranten in het bijzonder. Dat de discussies over dit belangrijke onderwerp betrekkelijk kort duurden vond zijn oorzaak wel daarin, dat de geheele Conferentie zoo eenstemmig van meening bleek, dat dit punt, hetwelk ondanks gemaakte afspraken over verdeling van arbeidsveld en niettegenstaande het daartegen uit de scheepvaart gerezen verzet toch op de Agenda der op 26 Mei e.k. aanvangende Internationale Arbeids-Conferentie werd geplaatst, buiten de bevoegdheid van het I.A.B. lag. Een emigrant, naar een nauwkeurige omschrijving waarvan internationaal tot nu toe vruchteloos is gezocht, is, hoewel in vele gevallen werkzoekende, gedurende zijn verblijf aan boord een passagier, d.i. klant van den reeder, en geen „werker” in zijn verhouding tot een werkgever. Zou het aan het I.A.B. geoorloofd zijn, zijne bemoeiingen uit te strekken tot alles, waarin „arbeid” een rol speelt, dan zou zijn arbeidsveld onbeperkt zijn, wat toch nimmer de bedoeling der oprichters is geweest.

¹⁾ waarin als Nederlander Dr. A. G. Kröller zitting heeft.

In het onderhavige geval zou bovendien een gevaarlijk precedent worden geschapen.

De onder den schoonen naam van „vereenvoudiging van inspectie van emigranten” aangekondigde ontwerp-regeling komt blijkens de bedoelingen van het I.A.B. practisch neer op de instelling van een geheel nieuw internationaal regiem voor het verplicht medevoeren van Regeerings-inspecteurs (doktoren) aan boord, die verantwoordelijkheid met den gezagvoerder zouden moeten deelen, ook in die landen, waar een zoodanige contrôle aan boord thans niet bestaat.

De op dit punt met eenstemmigheid aangenomen motie volge hier in haar geheel:

„This International Shipping Conference, representative of the shipping industry throughout the world:

1. Regrets that it is proposed to discuss at the forthcoming International Labour Conference proposals for a Draft Convention on the „Simplification of Inspection of Emigrants on board ship.”

2. They recall the correspondence between the Director of the International Labour Office and the Chairman of their last meeting in 1924 when clear lines of demarcation between the functions and jurisdiction of the International Labour Office and the International Shipping Conference were laid down and, it was understood, accepted by the Director in the interests of simplification and efficiency of international procedure. They cannot but regard the present action of the International Labour Office as inconsistent with the understanding then reached, and deplore the manifest tendency of the Office to interfere in maritime questions other than labour questions with which they are not competent to deal.

3. Having examined the terms of reference of the International Labour Office as contained in Part XIII of the Treaty of Versailles and supported by the highest legal opinion, they call attention to the fact that the consideration of this subject is outside the competence of the Office.

4. They, therefore, call upon all Governments represented on the International Labour Conference and Office to demand the withdrawal of this subject from the agenda of that Conference¹⁾ as ultra vires and undesirable as a matter for discussion in that place.

5. Finally they declare their willingness to consider an international convention dealing with the subject on sound economic lines to be promoted by the appropriate body should such a Convention be shown to be useful and generally desired.

6. That the Comité Maritime International be invited to make such enquiries and take such other action as may be necessary for a due consideration of the matter and in preparation for action by the Brussels Diplomatic Maritime Conference should that be agreed to be useful.”

* * *

Het tweede hoofdpunt, waaraan wel langdurige besprekingen zijn gewijd betrof een eenigszins netelig onderwerp. Het aantal internationale organisaties dat zich metscheepvaart-zaken is gaan bezighouden is n.l. zoo groot, dat 1° de stem der bij uitstek bevoegde lichamen kans loopt minder gewicht in de schaal te leggen, 2° veel dubbele behandeling van dezelfde zaken plaats vindt. Het werd langzamerhand hoog tijd, dat paal en perk werd gesteld. Van de bedoelde internationale organisaties noem ik hier den Volkenbond (w.o. I.A.B. en Sub-Commissie voor Havens en Zeescheepvaart), de Internationale Scheepvaart Conferentie, de Internationale Kamer van Koophandel, de International Law Association, het Comité Maritime International. Een paar typische voorbeelden, die de dubbele en meervoudige behandeling bewijzen, zijn de immuniteit van staatschepen en het vraagstuk der scheepshypotheek en bevoorrechte schulden. Het eerste is door alle bovengenoemde lichamen behandeld met uitzondering van de International Law Association, het tweede eveneens door allen behalve — voor zoover mij bekend — door den Volkenbond en de Internationale K. v. K. De reeders hebben nu te Londen de volgende oplossing uit de moeilijkheid het best bevonden:

¹⁾ Conform art. 402 van het Verdrag van Versailles.

„This International Shipping Conference, representative of the Shipping Industry throughout te world:

1. Views with grave concern the rapid growth and multiplication of international organisations representing both Government and trade and other interests, as involving unnecessary interference with the activities of those who are directly responsible for the carrying on of industry and as making excessive calls upon their time.

2. Will be prepared to co-operate with te League of Nations with a view to securing and maintaining freedom of communications and transit and equitable treatment for the commerce of all nations, but are of opinion that the activities of the League in regard to maritime matters should be limited to such objects.

3. To attain such objects it is essential that:

(1) The Committee of the League dealing with maritime matters should be so constituted as to represent fully the Governments of the principal maritime countries of the world and those engaged in maritime commerce.

(2) Such Committee should recognise its functions as those of co-ordination, relying upon technical bodies for the suggestion, preparation and working out of proposals.

4. Further, that to attain such objects the fullest advantage should continue to be taken of the co-operation of both the Comité Maritime International and the Brussels Diplomatic Maritime Conference in regard to all questions of international maritime law, and of special Conferences of Maritime Governments on technical shipping questions such as the Conference of London 1914.”

De uitdrukking in sub 2: „secure and maintain freedom of communications and transit and equitable treatment for the commerce of all nations” is ontleend aan art. 23 (e) van het Pact van den Volkenbond. Over het Internationaal Arbeids-Bureau behoefde in dit verband niet afzonderlijk te worden gesproken (zie hierboven). In de resolutie is van de Internationale Kamer van Koophandel evenmin gerept. Nochtans ligt het in de bedoeling, dat zij als vertegenwoordigster van alle takken van handel en industrie de voorstellen der Internationale Scheepvaart Conferentie (van wie dus het initiatief moet uitgaan) welke voor behandeling door den Volkenbond in aanmerking komen, tevoren zal onderschrijven.

Evenmin is melding gemaakt van de International Law Association en dit heeft tot reden, dat aan het Comité Maritime de voorkeur is gegeven voor verdere samenwerking met de I. S. C. Deze keuze is niet gemakkelijk geweest, daar beide lichamen op juridisch-technisch scheepvaartgebied op een zeer verdienstelijken gedrags-staat konden wijzen: het Comité op de meeste der Brusselsche Conventies, de Law Association op vrijwillige of als vrijwillig bedoelde regelingen zoals de York-Antwerp Rules en de Haagsche Conditien (die het later echter tot een Brusselsche Conventie hebben gebracht). De Conferentie heeft zich voor toekomstige samenwerking met het Comité uitgesproken in hoofdzaak omdat het zich, naar de naam reeds aangeeft, geheel op scheepvaartzaken heeft toegelegd en de Brusselsche diplomatieke zeerecht-conferentie achter zich heeft.

Dat de Amerikaansche delegatie zich van stemming over de resolutie onthield zal, gezien de afwijzende houding van Amerika tegenover den Volkenbond, wel geen verwondering wekken.

* * *

De berooide toestand der schatkist in de meeste landen na den oorlog leidde er toe — zoals den lezers van dit blad bekend — dat dubbele en meervoudige belasting meer dan ooit voorkwam. Vooral bij een zoo bij uitstek internationaal bedrijf als de zee-scheepvaart, die het juist de laatste jaren toch al niet voor den wind gaat, traden de tot groote onbillijkheid aanleiding gevende gevolgen wel heel duidelijk aan het licht. Dat schepen, die op een reis zegge vijf verschillende landen bezoeken, twee en meervoudige belasting moeten betalen, in sommige gevallen zelfs wanneer de reis verlies heeft opgeleverd (belasting berekend over zeker percentage der uitgaande vrachten), is geen zeldzaamheid.

Beperving van belasting over inkomsten uit het

zee-transport verkregen tot het land, waar de reederij haren zetel (residence) heeft¹⁾, werd dus zoowel door de internationale reederswereld als door de Deskundigen van den Volkenbond en de Internationale Kamer van Koophandel²⁾ noodzakelijk geoordeeld en daar *periculum in mora* was, werd het sluiten van bilaterale tractaten aanbevolen, in afwachting van de vermoedelijk nog jaren zich wachten latende totstandkoming eener Conventie, die een oplossing geeft voor het *geheele* zoo moeilijke vraagstuk der dubbele belasting.

De op dit stuk aangenomen resolutie is van genoeg algemeen belang om haar hier in haar geheel te laten volgen.

"This International Shipping Conference, representative of the shipping industry throughout the world:

1. welcome the progress which has been made in international arrangements avoiding double taxation of shipping;

2. reaffirm their acceptance of the principle that shipping should be subject to taxation in the country of residence, which is predominately the country to which the origin of shipping profits is attributable, and consider that it should be applied to shipping universally;

3. observing the apparent limitations within which its application by means of reciprocal arrangements may be accepted by Governments, they are of the opinion that a permanent solution of the problem of double taxation of shipping can only be found in a general international plan for avoidance of all double taxation, in which the application of the principle of „residence” to shipping can be accepted by all countries as part of the general plan which offers a fair balance of advantage.

4. They recognise that the decision of the League of Nations to refer the subject to a full Conference of experts³⁾ represents a definite step forward and anticipate that if full advantage is taken of the readiness of those engaged in commerce and shipping to co-operate the Conference may well result in the adoption of a plan which will be generally acceptable and will remove the burden of double taxation;

5. remit to the Double Taxation Committee for study and report any further problems which await consideration in this connection”.

Bij (2) zij aangeteekend, dat deze uitspraak haar aanleiding vond in het feit, dat de Volkenbonds-Sub-Commissie voor Havens en Zeescheepvaart van het hierboven genoemde criterium van „residence” nadere en duidelijker omschrijving wenschte.

Bovendien werd er in de Conferentie de nadruk op gelegd, dat geen Regeering op de waarschijnlijk groote moeilijkheden barendes algemeene Conventie zou wachteren intusschen het sluiten van de dringend aanbevolen tweezijdige overeenkomsten zou opschorten.

Voor de Nederlandsche Regeering zij dit een aansporing om nu eindelijk eens het voorbeeld van Engeland, Amerika, Frankrijk, Italië, Japan, Noorwegen, Duitschland enz. na te volgen en over te gaan tot het sluiten van de zoo hoog noodige tractaten, bij gebreke waarvan onze scheepvaart in niet geringe mate bij die van de bovengenoemde landen ten achter staat en welke toch voor Nederland, dat reeds geruimen tijd — terecht — de vreemde scheepvaart *zonder* voorwaarde van wederkeerigheid heeft vrijgesteld van belasting-betaling over op zee verkregen inkomsten, geen enkel overwegend bezwaar kunnen opleveren.

* * *

Het tegengaan van vlagbevoorrechtiging behoort bij uitstek tot de werkzaamheid der Internationale Scheepvaart Conferentie, daar het beginsel van gelijkheid van vreemde en nationale vlag een der hoeksteenenvormt van het internationale zee-transport.

De aandacht van den Volkenbond werd gevestigd op het feit, dat de groote meerderheid der onderteekenaars, waaronder Nederland, tot heden in gebreke

¹⁾ Volgens het Engelsch begrip: van waar de „controll” plaats vindt en de „brains of the undertaking” gevestigd zijn.

²⁾ Dit lichaam sprak van „het land, waartoe de schepen-bezittende vennootschap behoort”.

³⁾ Deze heeft nu in Mei te Genève plaats.

is gebleven de Geneefsche Conventie betr. het Internationaal Regiem der Zeehavens van 8 Dec. 1923, kortweg Haven-Conventie genoemd, te ratificeeren. Is het voor een land als het onze, dat zoozeer op vrij handelsverkeer is aangewezen, niet beschamend?

Met de verplichte verzekering van zee-passagiers wil het niet bijster vlotten. De plannen tot het opstellen van een internationalen bevrachtingscode werden voorloopig, ook op aanraden van Nederland, begraven. Hetzelfde geschiedde met het denkbeeld internationaal gelijkvormige regelen voor het vervoer van gevaarlijke goederen te stellen.

Goedkeuring van de te Gothenburg geformuleerde York-Antwerp Rules, 1924 had evenmin plaats als in het ten vorigen jare te Brussel gehouden Congres der Internationale Kamer van Koophandel wegens de nog niet tevreden gestelde oppositie tegen de nieuwe bepalingen voornamelijk in Amerika, waar een Commissie uit de U.S. Chamber of Commerce thans aangeraden heeft de nieuwe bepalingen te aanvaarden met weglating van de geletterde bepalingen A-G, benevens de bepalingen 16 en 23, en wat het opmaken van dispaches betreft o.m. heeft aanbevolen, daarvoor de bestemmingshaven te kiezen ingeval het schip voor één Europeesche haven bestemd is, doch New-York indien het zich naar meer dan één Europeesch land begeeft, een onderscheid waarvan de logische gedachte mij ontgaat. Na den oorlog week men voornamelijk in Amerika af van de vroeger bestaande practijk, de dispache, bijzondere omstandigheden voorbehouden, ter *bestemmings*haven te doen opmaken. De Internationale Kamer van Koophandel veroordeelde deze handelwijze te Rome (1923), hoewel zij erkende dat in sommige gevallen, (bestemmingshaven in land, waar geen of notoor-slechte dispacheurs zijn) de dispache moeilijk anders dan in de haven van vertrek kan worden opgemaakt.

Waarom Amerika thans het beginsel van vóór den oorlog herstellen wil voor één, maar niet voor meerdere Europeesche havens, is mij dus niet duidelijk.

Behalve zaken van technisch belang kwamen nog twee punten in behandeling, waarvan te dezer plaatse melding mag worden gemaakt. Zij betreffen cognossemten.

Keurde de Internationale Scheepvaart Conferentie 1924 in het algemeen het afgeven van garantiëbrieven tegen schoone cognossemten af, scherp veroordeeld werd deze practijk door de Int. Kamer van Koophandel te Brussel (1925), die bovendien aanried, de assuradeuren ingeval van reclames van het bestaan van den garantie-brief te verwittigen. Ter Conferentie werd erop gewezen, dat de na 1924 gevoerde reeders-actie tot gevolg had gehad, dat bedoelde afgifte veel minder voorkwam.

Met de Engelsche Kamer voor Scheepvaart meende men echter, dat geheel verbieden niet mogelijk was. Wel moest het afgeven van garantiëbrieven binnen zoo eng mogelijke grenzen worden gehouden en niet plaats hebben, wanneer het goed belangrijk afweek van de omschrijving op het cognossement.

Aan den wensch, om het afgeven van cognossemten met den aanhef „ontvangen om te worden verscheept” te verbieden, meende de Conferentie in het belang van sommige takken van handel niet te moeten voldoen. Men zou dan het misbruik van afgeven van „verscheept” cognossemten in gevallen, dat de goederen zich in werkelijkheid nog niet aan boord bevinden, in de hand werken. Beter ware het daarom, zoo werd uitgemaakt, de afgifte van „ontvangen om te worden verscheept”-cognossemten aan zekere voorwaarden te binden.

De technische onderwerpen, waarover de Conferentie beraadslaagde betroffen de in de Sanitaire Conventie van Parijs (1912) in Mei a.s. aan te brengen wijzigingen, de veiligheid ter zee, w.o. een verminderd vrijboord voor tankschepen wegens hun grootere vei-

ligheid,¹⁾ radio-telegrafie (dit met het oog op de in 1927 te Washington te houden conferentie tot herziening van de Radio-Conventie van 1912), alsmede de herziening der Londensche Conventie van 1914 betr. beveiliging van menschenlevens op zee, waartoe vermoedelijk de Britsche Regeering een diplomatieke conferentie bijeen zal roepen. Een bijzondere commissie zal worden benoemd ter bestudeering van evtl. wijzigingen in de van 1863 dateerende bepalingen ter voorkoming van aanvaring op zee. Voor gelijkmaking der scheepsmeting bleek men uit vrees voor daaruit voortvloeiende kosten niet te gevoelen.

Wat aangaat het vraagstuk der verontreiniging door olie van openbare wateren, voornamelijk veroorzaakt door het overboord pompen van ballastwater uit tanks van olie-stokende schepen en het doorroesten van tanks van oorlogswrakken, is tegen 8 Juni een voorloopige internationale conferentie van Regeeringsafgevaardigden te Washington bijeengeroepen ter bespreking van maatregelen tot vermindering der vooral in Amerika en Engeland toegebrachte schade aan den vischstand en overlast voor badplaatsen. De wensch werd in Londen geuit, dat ook scheepvaart-deskundigen deze conferentie zouden bijwonen.

Mr. D. K. V. L.

„BUSINESS RESEARCH”.

De uitdrukking is alweer afkomstig uit Amerika, waar ook de bijzondere arbeid, die hiermee wordt aangeduid, de meeste waardeering heeft gevonden en op de meest onbekrompen wijze wordt uitgevoerd.

Het Bureau of Business Research van de Harvard University te Cambridge, Massachussets, mag althans van naam bekend worden verondersteld, maar het zal misschien minder bekend zijn, dat aan verscheiden van de grootste Amerikaansche universiteiten tegenwoordig soortgelijke bureaux zijn verbonden.

Het aantrekkelijke hiervan is de wijze, waarop een samenwerking tot stand wordt gebracht tusschen wetenschappelijke instellingen en het zakenleven, een samenwerking, die zonder twijfel is in het voordeel van beide partijen. Bij de Amerikaansche bureaux is in de meeste gevallen het belang van het bedrijfsleven het uitgangspunt geweest en veelal worden zij dan ook door verschillende werkgeversorganisaties gesubsidieerd. Er zijn echter ook soortgelijke instellingen, zooals bijv. „Harvard Committee on Economic Research”, die zich op een meer onafhankelijk wetenschappelijk standpunt stellen, maar hun werk gaat geheel in dezelfde richting en er schijnt over het algemeen geen reden te zijn, de uitkomsten van „business research” als wetenschappelijk minderwaardig materiaal te beschouwen.

Aldus verklaart tenminste in „The Economic Journal” van September j.l. prof. Z. C. Dickinson te Michigan, wiens mededeelingen en beschouwingen den in dit onderwerp belangstellenden ter lezing worden aanbevolen.

In den aanhef van zijn artikel verklaart prof. Dickinson omtrent deze bureaux:

„... they appear to show that, through co-operative arrangements between universities and business associations, not merely the arts of business administration and of pedagogy connected therewith, but also economic science itself may be advanced in a unique way.”

Op welke wijze deze bureaux ten behoeve van het bedrijfsleven werkzaam zijn, is misschien wel het beste aan de hand van een voorbeeld te demonstreeren.

Voor ons ligt een der publicaties van het bureau der Harvard Universiteit „Operating Expenses in the Wholesale Grocery Business in 1923”.

In deze brochure van welhaast 70 bladzijden vindt men op verschillende manieren gegroepeerd een menigte cijfers, afkomstig van ruim 500 grossierszaken in koloniale waren en aanverwante artikelen.

¹⁾ Dit punt en het daarop betrekking hebbend studiemateriaal is aan de Regeeringen ter nauwkeurige overweging aanbevolen.

Men kan uit dergelijk materiaal voor dezen bedrijfstak een aantal gemiddelde cijfers samenstellen, die, gezien het groote aantal deelnemers, ook inderdaad als geldend mogen worden beschouwd. Zoo vindt men gemiddelden aangegeven van de omzetbedragen, van bruto-winstmarges, exploitatiekosten en netto-winsten in procenten van die omzetten, van omzetsnelheid der voorraden, maar dank zij de nauwkeurige specificatie der verstrekte gegevens ook van onderdeelen der exploitatiekosten als bureaukosten, kosten van verkoop, van expeditie, verliezen uit hoofde van kwade schuld enz.

Na de berekening van de algemeene cijfers, gaat men dan de bedrijven splitsen in groepen, eerst naar de grootte van den omzet, vervolgens regionaal, dan naar de grootte van de vestigingsplaats en naar de bedrijfsresultaten en stelt voor die groepen afzonderlijk dan weer de gemiddelde cijfers vast en vergelijkt deze met elkaar. Dit alles voorzien van de noodige verklaringen en objectief-critische beschouwingen.

Het aantal deelnemende bedrijven steeg van 108 in het eerste jaar (1916) regelmatig tot 501 in het laatste.

Dergelijke brochures zijn over een kleiner of grooter aantal jaren ook voor verschillende andere takken van bedrijf samengesteld. Zoo telt de laatste catalogus van het Harvard Bureau in totaal 55 nummers.

Andere takken van bedrijf werken voor hetzelfde doel weer samen met de bureaux van andere universiteiten. Zoo verstrekken bijv. de kledingbedrijven hun gegevens aan het bureau van de North Western University te Chicago.

Ter wille van de beknoptheid moge met dit korte overzicht worden volstaan.

De waarde voor de practijk van dergelijk materiaal behoeft wel nauwelijks nader uiteen te worden gezet. Het biedt den bedrijfsleider een gelegenheid, die hij op geen andere wijze gemakkelijk zal vinden, de cijfers uit zijn zaak te toetsen aan die van andere overeenkomstige bedrijven. Het zoeken naar een verklaring voor sterke afwijkingen van de normale cijfers zal veelal kunnen leiden tot het ontdekken van fouten in de bedrijfsleiding.

Wat dit laatste betreft is ook hier te lande reeds eenige ervaring opgedaan.

Het zijn hier voor zoover ons bekend de rijksnijverheidsconsulenten geweest, die hier het eerst soortgelijke werkzaamheden hebben verricht en met hun vergelijkende cijfers van een aantal wasscherijbedrijven een zoodanig goed resultaat hebben bereikt, dat zij thans bezig zijn ook andere takken van kleinindustrie op deze wijze voor te lichten.

Vorder heeft de schrijver dezer regelen reeds eenige achtereenvolgende jaren een bedrijfsstatistiekje samengesteld uit de cijfers van een beperkt aantal grossiersbedrijven in koloniale waren en aanverwante artikelen. Het laatste daarvan werd opgenomen in het Maandblad van het Centraal Bureau voor de Statistiek, aflevering Januari 1926.

Ook hiervan mag worden verklaard, dat bij de belanghebbenden een steeds toenemende waardeering voor dit werk is te constateeren en dat het als hulpmiddel bij het opsporen van fouten in het bedrijfsbeheer reeds is gebleken niet zonder betekenis te zijn.

Dit echter niet alleen, het geeft den zakenman ook een beteren kijk op den bedrijfstak, waarin hij werkzaam is. Zoo kon bijv. op grond der in Amerika verzamelde cijfers, de ook hier zeer populaire dwaling worden weerlegd, dat de kleine zaken toch zooveel voordeliger kunnen werken dan de groote. Aan de hand van dergelijk materiaal is ook met eenige zekerheid een antwoord te geven op de vraag: wat mag in dit bedrijf een redelijke winstmarge worden genoemd. In het algemeen kan het eenig denkbeeld geven van de distributiekosten van verschillende groepen van artikelen, iets waaromtrent men vaak nog volkomen in het duister tast.

Hiermee zijn tevens reeds de voornaamste redenen aangegeven, waarom ook in het algemeen belang „business research” — wie helpt ons aan een goed Nederlandsch woord? — dient te worden gepropageerd.

Veel wordt nog geklaagd over de duurte. Deze klachten zijn van zoodanigen ernst, dat bijv. de regering een onderzoek opdroeg aan de Commissie voor Economische Politiek en de Maatschappij voor Nijverheid en Handel het vraagstuk aan hare departementen voorlegde tot studie en onderzoek.

Wat is nu in dit geval duur, wanneer zijn de distributiekosten te hoog? De vraag is niet gemakkelijk. Men zal in het algemeen moeten volstaan met het eenigszins lakonieke antwoord in een artikel in „Harvard Business Review” van October jl.: zoodra het goedkoop kan.

Dit plaatst echter voor nieuwe vragen en een redelijk antwoord daarop is alleen te geven, indien men kan beschikken over behoorlijk statistisch materiaal. Dit leeren b.v. de publicaties van de „National Distribution Conference”, in de Vereenigde Staten op initiatief der Chamber of Commerce of the U.S.A. gehouden. Het eerste rapport, dat door deze conferentie werd vastgesteld, draagt tot titel „Collection of Business Figures as a Means toward accomplishing Economics in Distribution”.

Hiermee moge eenigszins zijn aangegeven, welke waarde de nuchtere Amerikaansche zakenman toekent aan statistische cijfers met betrekking tot zijn bedrijf en tevens, dat op dit gebied hier te lande een groote leemte bestaat, waarvan de aanvulling een belang is, dat ver uitgaat boven de belangen der bij de resp. bedrijven rechtstreeks betrokkenen. Dit laatste in het bijzonder, nu bij het instellen van verschillende onderzoekingen naar de oorzaken der hoge kosten van levensonderhoud, de handelsbedrijven een speciale belangstelling genieten.

Tweeërlei kan daarbij van „business research” worden verwacht: eerstens kan het de publieke opinie omtrent de kosten en uitkomsten van verschillende bedrijven verhelderen, ten tweede zal het niet zelden rechtstreeks economischer functioneering van bedrijven kunnen bevorderen.

De vraag, die wij thans zouden willen stellen, is ook reeds geuit door Dr. J. F. van Oss in het jubileumnummer van „In- en Uitvoer” van Januari jl. en dat is deze: heeft niet de Ned. Handelshoogeschool en eventueel ook de Amsterdamsche handelsfaculteit, daarbij een taak te vervullen?

We hebben reeds gezien, dat het verkrijgen van studiemateriaal bij dit werk in Amerika steeds neven-doel en soms zelfs hoofddoel is. Uitvoering van dit soort werkzaamheden door de studenten, onder leiding van de hoogleraren, zou vrij zeker het hooger handelsonderwijs ten goede kunnen komen en zou dit waarschijnlijk meer populair maken. In het bijzonder diegenen der studenten, die metertijd secretariaats-werkzaamheden, hetzij bij een werkgeversorganisatie of bij een Kamer van Koophandel te vervullen zullen krijgen, zouden hiervan profiteren.

Het begin kan bescheiden zijn en de kosten dus ook zeer gering. Prof. Dickinson deelt mede, dat ook in Amerika dit werk zich vaak „out of a one man's business” heeft ontwikkeld. Zelfs daar noemt hij dit thans nog experimenteel en hier mogen dus zeker de verwachtingen in den aanvang niet te hoog worden gesteld.

Het is duidelijk, dat „business research”, zooals dat hier is beschreven, het eerst in aanmerking komt, waar een betrekkelijk groot aantal ongeveer eenvormige bedrijven wordt gevonden. In ons kleine land is de toepassing dus mogelijk bij die industrieën, die hier eenigszins talrijk vertegenwoordigd zijn en verder voornamelijk bij de distributieve bedrijven.

Er lijkt ons dus alles vóór, eens een proef te ondernemen en daartegen pleit in elk geval weinig of niets. Samenwerking zoeken met bedrijfsorganisaties zal

hier, evenals in Amerika, de eerste stap moeten zijn. Door tegenstand uit de practijk zal men zich niet moeten laten ontmoedigen. Het nut hiervan zal lang niet iederen zakenman aanstonds duidelijk zijn en over het algemeen is men er in Holland niet gauw bij, de cijfers van zijn zaak voor anderen open te leggen. Wat dit laatste betreft zal echter een geheel onafhankelijke wetenschappelijke instelling minder bezwaar ontmoeten, dan een bondsbureau, dat ook wel neutraal is, maar toch met de belanghebbenden in een voortdurend contact staat.

Ook dergelijke moeilijkheden zijn er echter om te worden overwonnen. Tot heil van theorie en practijk.

Amsterdam.

H. LEEMHUIS.

BOEKAANKONDIGING.

Dr. J. Stroomberg. De beteekenis der Psychotechniek voor het bedrijf. Uitgave H. J. Paris, Amsterdam 1925.

De psychotechnische literatuur breidt zich, ook in Holland, den laatsten tijd beangstigend snel uit! Ongeveer tegelijkertijd met het proefschrift van Dr. Prak, dat ik eveneens in dit tijdschrift besprak, komt nu de dissertatie van den Heer Stroomberg in den handel, met een voorwoord van Prof. Volmer en een inleiding van Prof. Dr. F. Roels.

Hoewel beide schrijvers een soortgelijk onderwerp behandelen, bestaat er in de wijze van uitvoering een diepgaand, principieel verschil. Bij Prak zagen we een sterk persoonlijk element, een vaste overtuiging in de juistheid van uitsluitend zijn opvatting en een scherp omlijnde meening, hoe, volgens hem, de psychotechniek beoefend moet worden. Stroomberg streefde er in zijn dissertatie naar om een objectieve beschouwing en een analytische bespreking te geven van hetgeen tot heden in de bedrijfspsychotechniek gewerkt en bereikt werd. Sine ira et studio worden de verschillende onderzoek-methododes besproken en op hun juiste waarde geschat. Een droge opsomming wordt het echter geenszins en ook dit boek wordt gedragen door een persoonlijke overtuiging, die zich voornamelijk uit in een voortdurende oppositie tegen het, ook mijns inziens, zoo schadelijke schematiseeren in de psychotechniek en in het stellen van een overmatig vertrouwen in cijfers en in — fictieve — exactheid, kort gezegd tegen het systeem van kilo's afwegen op een milligrambalans.

* * *

Na in het eerste hoofdstuk het ontstaan en het wezen der bedrijfspsychologie besproken te hebben, behandelt de schrijver in de volgende hoofdstukken het intelligentie-onderzoek en „het zoeken naar den rechten man”.

Meerdere wegen tot efficiency en de problemen van reclame en verkoop vormen het onderwerp van hoofdstuk IV en V, terwijl aan het slot schrijvers opvatting omtrent de grenzen en toekomst der bedrijfspsychotechniek zeer kritisch en zeer helder wordt uiteengezet.

Enkele op- en aanmerkingen zijn er natuurlijk wel te maken, al doen zij aan de waarde van het boek als geheel weinig of niets af. Zoo is het b.v. in een werk als dit, dat van „efficiency” en van „economische arbeidsverdeling” doortrokken is, vermakelijk om te zien, hoe oneconomisch de schrijver zelf met de schrijft-technische samenstelling van het boek is te werk gegaan: haast ontelbare auteurs worden aangehaald en in plaats van nu al dezen auteurs een nummer te geven en achterin een genummerdeliteratuurlijst te plaatsen, worden onder aan elke blz. telkens en telkens weer dezelfde namen van schrijvers afgedrukt, met de, in de psychotechniek zoo hinderlijk langdraderige, titels hunner werken. Ik heb eens de moeite genomen om te tellen hoeveel maal afgedrukt werd: H. Münsterberg: „Grundzüge der Psychotechnik” en H. Münsterberg: „Psychotechnik und Wirtschaftsleben”, Ve Auflage, Leipzig 1925” en kwam tot de ontstellende

ontdekking, dat dit één en twintig maal in zijn vollen omvang aan den voet der verschillende bladzijden te lezen was. Het toppunt is wel, dat op blz. 76 driemaal onder elkaar afgedrukt staat: „F. B. en L. M. Gilbreth: Fatigue Study London 1919”. Dat is toch waarlijk al te veel onnoodig schrijf- en drukwerk en een oneconomische energieverkwisting! Ook van de dure, op kunstdrukpapier bijgevoegde afbeeldingen hadden gevoelig een aantal achterwege kunnen blijven; de niet-medische lezers, waarvoor het boek toch voornamelijk bestemd is, hebben niets aan de afbeelding van physiologische instrumenten en de medici kennen ze uit den aard der zaak alle. Maar — zooals gezegd — zijn dit slechts kleinigheden, die in het niet verzinken bij de overigens zoo keurige typografische verzorging, die van dit proefschrift een smakelijk en aangenaam leesbaar boekje maakte.

Principieel ernstigere bezwaren komen op, zoodra schr. beschouwingen gaat geven op meer speciaal psychiatrisch gebied en zoo zijn dan ook zijn opvattingen over de karakterologie en psychognostiek (pag. 5, 6 en 7) één grove onderschatting van de door psychiaters verrichte onderzoekingen op dit gebied. Over 't algemeen maakt het den indruk, dat schr. evenals zooveel andere „psychologen” van meening is, dat de psycho-pathologie, de leer der geestelijke afwijkingen, iets of zelfs veel te danken zou hebben aan de psychologie. Zooals de zaken voorloopig nog staan, heeft het onderzoek naar de „diepere oorzaken van psycho-pathologische afwijkingen” (pag. 7) veel geleerd, wat ten bate is gekomen aan de algemeene psychologie en niet andersom, zooals schr. ons zou willen doen gelooven.

Weldadig doet het daarentegen aan, dat de schr. de grenzen der psychotechnische bemoeiingen in zake personeel-selectie nauw en nauwkeurig weet te trekken.

Het zielkundig experiment wil, naast het oordeel, dat men zich van een candidaat, door persoonlijken indruk bij een onderhoud of aan de hand van getuigsschriften b.v. vormt, andere objectieve gegevens verschaffen. Daartoe legt het aan alle solliciterende personen onder volkomen uitsluiting van individueele vooroordeelen een gelijken maatstaf aan. De resultaten van het betreffende onderzoek stellen ons vervolgens in staat het al dan niet aanwezig zijn van bepaalde eigenschappen, *soms van psycho-pathologische afwijkingen*,¹⁾ vast te stellen. In zekeren zin kan het psychotechnisch onderzoek daarbij op één lijn gesteld worden met een *medische keuring*.¹⁾ Het geeft eenig inzicht in een, op een gegeven oogenblik, aanwezigen toestand, die bepaalde verwachtingen voor de toekomst wettigt. Dit maakt het dan mogelijk — afgescheiden van moreele en karaktereigenschappen — onder de candidaten hen aan te geven, die *waarschijnlijk* ongeschikt zijn en hen, die *blijkbaar* de meeste kans op succes bieden. De kans op mistasten wordt zodoende geringer. (p. 132.)

Ik vind het jammer, dat Dr. Stroomberg nog niet een stap verder is gegaan en gepleit heeft voor het in één hand laten van de medische en de psychotechnische keuring bij de personeel-selectie.

Het geneeskundig onderzoek te laten verrichten door een bedrijfsarts en het psychotechnische deel door den bedrijfs„psycholoog” geeft op den duur stellig allerlei narigheid en is bovendien oneconomisch.

Het zij verre van mij te beweren, dat een medicus op grond van zijn artsdiploma psychotechnisch werkzaam zou kunnen zijn; zonder grondige voorbereiding en studie der problemen is hij daartoe volkomen ongeschikt. Niets staat echter den bedrijfsarts in den weg om zich voor die taak voor te bereiden en zich de kennis en ervaring van den psycholoog — zij het dan ook meer in practischen dan in theoretischen zin — eigen te maken.

Uit de verschillende beschouwingen van Dr. Stroomberg over personeel-selectie — vooral, waar hij b.v. spreekt over het ontdekken van ziekelijke afwijkingen bij een candidaat door den psycholoog, die ze niet beoordeelen en op hun waarde schatten kan — zou

¹⁾ Cursiveering van mij.

men verwachten, dat ook hij logisch tot de conclusie zou gekomen zijn, die hierboven is uitgesproken: het in één hand brengen of laten van medische en psychotechnische keuring. Helaas zagen we deze slotsom nergens en dit moet ten deele wel toegeschreven worden aan de laksheid van de meeste medici, die den indruk deed vastzetten, dat ze de psychotechniek niet au serieux nemen en derhalve niet de aangevozen personen vormen om psychotechnisch werkzaam te zijn.

* * *

Ten slotte wil ik niet nalaten om nog eens met nadruk te zeggen, dat naar mijn meening het werk van Dr. Stroomberg geworden is tot een goed, nuttig boek, dat door allen, die in de betekenis der psychotechniek voor het bedrijf belangstellen, met voordeel bestudeerd kan worden. Het is, zooals Prof. Roels het in de inleiding noemde, een veilige gids op een gebied, waar de dwaallichten haast even talrijk zijn als de wegwijzers.

Februari '26.

Dr. P. M. VAN WULFFTEN PALTHE.

Die Deutsch-Russischen Rechts- und Wirtschaftsverträge nebst Konsularvertrag vom 12. Oktober 1925. Dargestellt und erläutert von Geh. Reg. Rat Georg Cleinow. Verlag von Reimar Hobbing in Berlin S.W. 61. 358 bldz. Prijs in linnen band Mk. 14.

De bedoeling van dit werk is, naar de schrijver in zijn voorbericht opmerkt, een Nachschlagewert te zijn voor een ieder, die zich interesseert voor de Deutsche betrekkingen tot den Oostelijken buurstaat, zooals die thans beheerscht worden door het verdragencomplex, dat 12 October 11. tot stand kwam.

Daartoe is de samenhang aangegeven tusschen den eigenlijken tekst der verdragen enerzijds en de talrijke, op de artikelen betrekking hebbende overeenkomsten, welke in het slotprotocol zijn opgenomen, benevens de verklarende toelichtingen der onderhandelaren, welke in de zittingsprotocollen zijn vastgelegd, aan den anderen kant. Ten slotte zijn ook de diplomatieke nota's van 12 October daar opgenomen, waar zij krachtens hun inhoud thuis behooren.

Aan dit officieele materiaal heeft de schrijver dan zoodanige wetten, verordeningen en internationale bepalingen toegevoegd, die geëigend zijn, de verschillende verdragsbepalingen aan te vullen en te verklaren.

Dit materiaal is in het tweede deel van het boek verwerkt. Het eerste wordt gevormd door een inleidend memorandum, door het Ministerie van Buitenlandsche Zaken voor den Reichsrat opgesteld.

Het derde deel bestaat uit een uitvoerigen commentaar van den schrijver. Hij is bij het samenstellen daarvan geleid door de overtuiging, dat de verschillende verdragen een veel grootere politieke dan economische betekenis hebben. Zij beteekenen, volgens hem, een poging tusschen twee ver uiteenliggende oevers, het individualistische Duitschland en het collectivistische Rusland, een brug te slaan. Welke betekenis zij in dit opzicht hebben is bij gebrek aan ervaring thans nog slechts bij toetsing aan de voornaamste *politieke* gezichtspunten na te gaan. Daarom gaat schr. dieper in op den samenhang tusschen de verdragsbepalingen en het rechtsstelsel der Sovjet-Unie. Voor den zakenman, die in de Sovjet-Unie werken wil, zal uit zijn uiteenzettingen, meent hij, spoedig blijken, hoe noodzakelijk het is, den politieken achtergrond van iedere wets- en verdragsbepaling te kennen. Tot het geven van een dergelijke uiteenzetting kan men den schrijver bij uitstek bevoegd rekenen. Niet alleen kent hij het oude Rusland uit eigen veeljarige aanschouwing, doch ook in het nieuwe heeft hij sinds 1921, zooals hij in het No. van 28 April 11. van dit weekblad schreef, jaarlijks minstens vijf maanden doorgebracht.

Achtereenvolgens worden, na een inleiding, besproken, de wederkeerigheid in de betrekkingen met den „revolutionairen staat”, de meestbegunstiging, de economische werkzaamheid op het gebied der U.S.S.R. en de handelsorganen der U.S.S.R. in Duitschland. Deze beschouwingen zijn ook van belang voor den niet-Duitscher.

Een uitvoerig register, dat het vinden van bepaalde onderwerpen vergemakkelijkt, besluit het werk.

Suriname von Missionskaufmann Siegfried Beck — Paramaribo. In Kommissionsverlag bei der Missionsbuchhandlung in Herrnhut und Verlag „Die Brücke zur Heimat“. Berlin S.W. 11. z. j. 23 p.

De heer Beck, die door zijn veeljarige economische werkzaamheid in Suriname dit gebied als weinigen kent, beoogt door deze brochure de aandacht op Suriname te vestigen van die Deutsche kringen, welke zich voor koloniale economische activiteit interesseeren. Hij doet zulks, omdat in de eerste plaats de Regeering de vestiging van Duitschers in de kolonie zeer gaarne zou zien, iets wat thans niet in vele landen het geval is en voorts, omdat het er met het vraagstuk der werkkrachten gunstiger gesteld is dan in de Britsche West-Indische koloniën, aangezien voor Suriname Java als reservoir beschikbaar is.

Een overzicht van klimaat en bevolking en van de verschillende cultures, hun lotgevallen en vooruitzichten volgt op deze inleidende opmerkingen, alsmede een schets van de andere takken van bedrijf, welke in de kolonie worden beoefend.

Schrijvers conclusie is, dat aanmerkelijke ontwikkelingsmogelijkheden voorhanden zijn. Kunnen deze nu voor Deutsche kringen nuttig gemaakt worden? Voor de oprichting van groote koloniale ondernemingen ontbreekt in Duitschland het kapitaal. Is in Suriname echter voor Duitschers een werkring te vinden, die geen belangrijke kapitaal-investeering met zich brengt? Misschien eenmaal in de sinaasappelen-cultuur, meent de heer Beck. Voorloopig ontbreekt te dien opzichte echter nog voldoende ervaring. Zijn raad aan jonge Duitschers is dus, als plantage-opzichters te beginnen — als zij een plaats kunnen krijgen — en dan verder te zien. Bij voortschrijdende ontwikkeling der kolonie — te dezen aanzien is schr. optimistisch — zijn dergelijke betrekkingen wellicht te verkrijgen. In ieder geval beveelt de schr. den Duitschers, die naar economische activiteit op koloniaal gebied streven, ernstig aan, hun aandacht op Suriname gevestigd te houden.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The American Economic Review. — St. Albans, Vt., Maart 1926.

A. A. Young, Economics and war; H. A. Wooster, A forgotten factor in American industrial history; J. H. Bickley, Public utility valuation for rate purposes; M. D. Anderson, A note on elasticity of the currency; F. H. Knight, Economics at its best; A. B. Wolfe, Cassel's theory of pricing.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, Jan.-Febr. 1926.

F. A. v. Hayek, Bemerkungen zum Zurechnungsproblem; F. Heyer, Probleme der britischen Agrarpolitik; F. K. Mann, Zur Frage der steuerlichen Lastenverteilung. Eine Ergänzung und Entgegnung; A. Hänlein, Die Deutsche Rentenbank-Kreditanstalt; F. X. Weisz, Gibt es ein allgemeines Ertragsgesetz für alle Gebiete des Wirtschaftslebens? Eine Richtigstellung; Erwiderung von R. Stucken.

Revue d'Economie Politique. — Parijs, Jan.-Febr. 1926.

U. Ricci, La loi de la demande individuelle et la rente de consommateur; Grinberg, La situation économique en Allemagne d'après les banquiers allemands; Fr. Divisia, L'indice monétaire et la théorie de la monnaie (suite et fin); L. Baudin; L'or du Transvaal; W. Oualid, La Banque de Madagascar.

The Geographical Journal. — Londen, Januari 1926.

The death of Queen Alexandra; H. G. Thompson, From Yunnan-Fu to Peking along the Tibetan and Mongolian borders; F. Rodd, The origin of the Turareg; H. Henniker-Heaton, Did Sir Richard Hawkins visit the Falkland Islands? J. H. Reynolds, The question of pronunciation tables for British sheets of the International Map; H. G. Fordham, Saxton's general map of England and Wales; O. G. S. Crawford, Archaeology and the Ordnance Survey; The Kalambo Falls.

I d e m. — Londen, April 1926.

J. P. Mills, The Assam-Burma frontier; Prof. L.

W. Collet, The Alps and Wegener's theory; E. J. Salisbury, The geographical distribution of plants in relation to climatic factors; W. G. Ivens, Notes on the Spanish account of the Solomon Islands, 1563; B. K. Featherstone, The Biafo glacier.

Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap. — Leiden, Januari 1926.

Dr. H. J. Lulofs, Hoe de Meteorologie begon; Dr. C. Easton, Vijftig jaar poolonderzoek, 1875—1925; J. H. B. Jaspers, Van de Kendari-baai naar de Lasolorivier; Oostkust van Celebes; J. van Roon, De geografische waarde van het Jaarverslag van den Ind. Topogr. Dienst; Dr. O. Postma, Verdronken plaatsen aan de Westkust van Friesland. (Naschrift); G. F. Tydeman, Het staande roeien bij de Papoea's.

I d e m. — Leiden, Maart 1926.

J. van Roon, Generaal J. J. K. Enthoven (19 Juli 1851—25 Dec. 1925); Dr. A. A. Beekman, De overstromingen van 1925—26; Dr. O. Postma, De begrenzing van de Middellzee; Dr. S. R. Steinmetz, Ter Veen's boek over de Haarlemmermeer-bevolking; Dr. G. L. Smit Sibinga, Eerste geologische expeditie door Litauen; Dr. Zwierzycki en Dr. Posthumus, De palaeo-botanische Djambi-expeditie; Dr. G. L. L. Kemmerling, De vulkaan G. Dobo op Flores; Dr. G. L. L. Kemmerling, Het Sopoetangebergte in de Minahassa; M. Neumann van Padang, De nieuwe uitbarsting van den vulkaan van Santorin.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 April 1926.

Mr. F. D. E. van Ossenbruggen, Het magisch denken van den inlander; B. M. Goslings, Het ontstaan van de Javaansche Wajang; Dr. J. R. Beversluis, Het Nederlandsch-Indische boschwezen op Java; J. W. J. Wellan, Twee aristocraten in het begin van de 17e eeuw; Mr. Chr. P. van Wijngaarden, Indische stads-gemeenten binnen het gebied van de provincie West-Java; naschrift door Mr. S. Cohen Fzn.

De Naamlooze Vennootschap. — Roermond, 15 April 1926.

Prof. J. G. Ch. Volmer, Het jaarverslag der Naamlooze Vennootschap; A. J. Loyens, Wet op de Dividend- en Tantiëmebelasting 1917. Het vervallen van art. 11, 3e lid; Dr. W. Mautner, Bank-wetgeving in Duitsch-Oostenrijk; M. J. Smeets, Personeele belasting van auto's, gehouden door Naamlooze Vennootschappen; Mr. G. Russel, Onbillijkheden bij belasting-procedures tot schade van contribuabelen.

Rechtsgeleerd Magazijn. — Haarlem, Jrg. 45, afl. 1/2.

Mr. P. H. Smits, Een onderzoek naar de theorie der natuurlijke of onvolkomen verbintenissen en haar beteekenis voor het moderne recht, in het bijzonder met het oog op ons Nederlandsch geldend recht; Prof. Mr. J. V. van Dyck, Nieuwe literatuur over een nieuw wetboek; Dr. Ir. J. van Hettinga Tromp, Over de mogelijkheid van meer samenwerking tusschen Tweede en Eerste Kamer en Raad van State.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Maart 1926		Maart 1925	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	55.430	f2.766.862.000	54.083	f2.519.247.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	40.735	„2.371.284.000	39.938	„2.179.219.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.754	„ 9.132.000	1.754	„ 7.499.000

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLAND. (Niet met * gemerkte gegevens ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Main statistical table with columns for months (Aug-Dec 1925, Jan-Mar 1926) and rows for various economic indicators: Arbeidsmarkt, Indexcijfer der Werkloosheid, Arbeidsbemiddeling, Arbeidsloon, Voortbrenging en verbruik, Handel en Verkeer, Prijzen, kosten van levensonderhoud, Financien, and Aantal uitgesproken Faillissementen.

§ Voorloopige cijfers. 1) Omvattende de werkzaamheden van 39 districtsarbeidsbeurzen, van drie andere arbeidsbeurzen en voor zoover bekend, van de correspondenten der arbeidsbemiddeling. 2) Januari. 3) De week, waarin een staking viel, buiten beschouwing gelaten. 4) Op 1 Juli 1925. 5) Zoowel door Nederlandsche als buitenlandse schepen. 6) Kolen slijk niet inbegrepen. Wel zijn inbegrepen de steenkolen, welke voor eigen gebruik dienen, alsmede de kolen, die aan de mijnwerkers gegeven worden [z.g. „Deputatkohlen“]. 7) Saldo invoer plus eigen productie. 8) D.w.z. onder betaling van accijns in het vrije verkeer gebracht. Aangenomen mag worden, dat deze suiker, zoo al niet in dezelfde maand, dan toch binnenkort de consumenten bereikt. 9) D.w.z. waarvoor restitutie van accijns is verleend wegens uitvoer in den vorm van suikerhoudende goederen. 10) I. Op den laatsten van het kwartaal. Cijfers van Lloyds. 11) Te Amsterdam en te Rotterdam. 12) Amsterdam, Rotterdam, Vlissingen, Vlaardingen, Hoek van Holland, Terneuzen, Zaandam, Delfzijl, Harlingen, Maassluis, Dordrecht, IJmuiden en overige havens. 13) Eerste halfjaar. 14) Nom. 1,8 voor conversie. 15) Nom. 4,4 voor conversie. 16) Nom. 6,6 voor conversie. 17) Nom. 21,9 voor conversie. 18) Nom. 8,8 voor conversie. 19) Maart. 20) Nom. 27,4 voor conversie. 21) Nom. 12,8 voor conversie. 22) Nom. 12,8 voor conversie. 23) Nom. 90,5 voor conversie.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** betekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{ Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
	{ Bel. Binn. Eff. 4 3 Oct. '25	N. Bk. v. Denem. 5½ 7 Sept. '25
	{ Vrsch. in R.C. 5 3 Oct. '25	Zweedsche Rbk 4½ 8 Oct. '25
Javasche Bank...	4½ 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 5½ 20 Apr. '26
Bank van Engeland	5 3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-Duitsche Rijksbank 7 27 Mrt. '26
		slowakije . . 6 13 Jan. '26
Bank v. Frankrijk	6 9 Juli '25	N. Bk. v. O'rijk. 7½ 28 Mrt. '26
Belgische Nat. Bnk.	7 23 Apr. '26	N. Bk. v. Hong. 7 22 Oct. '25
Fed. Res. Bank N.Y.	3½ 22 Apr. '26	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje...	5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5½

OPEN MARKT.

Data	1926			1925	1924	1914
	8 Mei	3-8 Mei	26 April-1 Mei	19-24 April	4-9 Mei	5-10 Mei
Amsterdam Partic. disc.	2½/16	2½/16-3	2½/16-3¼/4	2½/16-15/16	3½/16-1/2	4½/16-5/16
Prolong.	3	3-1½	3-1½	2¼/4-3	2½/2-3½/2	3½/2-4¾/4
Londen Daggeld ..	4 2)	4-1½	3¼/4-4¾/4	3½/2-¾/4	3½/2-4¾/4	1-2½/2
Partic. disc.	4½/16 2)	4¾/16-9/16	4¼/4-5½/16	4¼/4-¾/8	4½/2-¾/8	3
Berlijn Daggeld ..	4-5	4-6½/2	3-6½/2	3-5	8½/2-10½/2	—
Partic. disc.	30-55 d... 4¾/4	4¾/4	4¾/4	4¾/4	8-1½/8	—
56-90 d... 4¾/4	4¾/4	4¾/4	4¾/4	4¾/4	8	—
Warenwechel.	5¼/4-1½/2	5-¾/4	5¼/4-¾/4	5½/2-¾/4	8½/2-9½/2	—
New York 1) Call money	4-1¼/4	3½/2-4¼/4	3-4¾/4	3-4¼/4	3½/2-4	3½/2-¾/4
Partic. disc.	3¼/4	3¼/4	3¼/4	3¼/4-¾/8	3¼/4-1½/2	—

1) Call money-koers v. 7 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd. 2) Noteering van 7 Mei.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
4 Mei 1926	2.48 7/8	12.08 3/4	59.27	8.13	8.11	100 1/8
5 " 1926	2.48 15/16	12.08 3/4	59.24 1/2	7.88	7.52	100 1/8
6 " 1926	2.48 15/16	12.08 3/4	59.27 1/2	7.79	7.54	100 1/8
7 " 1926	2.48 7/8	12.08 3/4	59.25	7.77 1/2	7.59	100 1/8
8 " 1926	—	12.08 3/4	59.26	7.83 1/2	7.65	100 1/8
10 " 1926	2.48 7/8	12.08 3/4	59.24 1/2	7.77 1/2	7.66	100 1/8
Laagste d.w. 1)	2.48 15/16	12.07 3/4	59.22	7.68	7.20	100
Hoogste d.w. 1)	2.49 1/8	12.09	59.28	8.18	8.18	100 1/8
3 Mei 1926	2.48 15/16	12.09	59.24	8.18	8.24	100 1/8
26 April 1926	2.48 15/16	12.10 3/8	59.27	8.33	8.94	100 1/8
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
4 Mei 1926	48.16 1/2	35.15	7.38	0.90	9.99	35.92 1/2
5 " 1926	48.17	35.15	7.38	0.86	9.99	35.82 1/2
6 " 1926	48.20	35.20	7.38	0.80	9.99	35.80
7 " 1926	48.16	35.20	7.38	0.80	9.98	35.82 1/2
8 " 1926	48.16	35.20	7.38	0.80	—	—
10 " 1926	48.16	35.19	7.37	0.95	9.95	35.75
Laagste d.w. 1)	48.10	35.10	7.36	0.75	9.92	35.70
Hoogste d.w. 1)	48.22	35.25.	7.39	1.—	10.01	35.97 1/2
3 Mei 1926	48.15	35.15	7.38	0.94	9.98	35.87 1/2
26 April 1926	48.10	35.20	7.38	0.95	10.01	35.90
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
4 Mei 1926	66.67 1/2	65.10	54.12 1/2	6.27 1/2	100	2.48 7/8
5 " 1926	66.65	65.10	53.90	6.26	100 1/2	2.48 3/4
6 " 1926	66.65	65.05	53.72 1/2	6.26	99 1/2	2.49
7 " 1926	66.65	65.10	53.65	6.27 1/2	99 1/2	2.49
8 " 1926	66.65	65.—	53.55	6.27	100	2.49
10 " 1926	66.62 1/2	65.—	53.75	6.27	100	2.49 1/4
Laagste d.w. 1)	66.55	64.90	53.50	6.25	99 1/4	2.48 1/8
Hoogste d.w. 1)	66.70	65.15	54.40	6.30	100 1/2	2.49 1/2
3 Mei 1926	66.60	65.10	54.40	6.27	100	2.48 3/4
26 April 1926	66.70	65.20	53.80	6.27 1/2	100 3/4	2.49 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 7/8

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
4 Mei 1926	4,85 9/16	3,24	23,80	40,17 1/2
5 " 1926	4,85 9/16	3,17	23,80	40,18
6 " 1926	4,85 11/16	3,14	23,80	40,17 1/2
7 " 1926	4,85 11/16	3,15	23,80	40,18
8 " 1926	4,85 1/8	3,15 1/2	23,80	40,17
10 " 1926	4,85 1/8	3,15 1/2	23,80	40,18 1/2
11 Mei 1925	4,85	5,22	23,80	40,20
Muntpariteit ..	4,8667	19,30	23,81 1/4	40,18 1/8

KOERSEN TE LONDEN:

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	24 Apr. 1926	1 Mei 1926	3/8 Mei '26 Laagste	8 Mei '26 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 17/32	97 17/32
Athene	Dr. p. £	391	394	389	395
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 1/2	1/10 5/8	1/10 5/8
Budapest ...	Pen. p. £	27.80	27.80	27.80	27.80
B. Aires 1) ...	d. p. \$	45 5/16	45 5/16	45	45 1/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 56/64	1/5 57/64	1/5 13/16	1/5 31/32
Constantin ..	Piast. p. £	925 3/4	915	928	937
Hongkong ...	Sh. p. \$	2/2 19/32	2/2 21/32	2/3 7/16	2/3 3/8
Kobe	Sh. p. yen	1/11 1/2	1/11 3/4	1/11 1/2	1/11 3/4
Lissabon 1) ..	d. per Esc.	217 3/2	217 3/2	217 3/2	217 3/2
Mexico	d. per \$	24	24	24 1/8	24 1/8
Montevideo 1)	d. per \$	51	50 7/8	50 3/4	51
Montreal ...	\$ per £	4.85 9/16	4.86 1/8	4.84 3/4	4.85 3/4
R. d. Janeiro 1)	d. per Mil.	7	7 1/8	7 3/8	7 1/8
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/10 1/8	2/11 1/8	2/10 3/8	2/11 1/8
Singapore ...	id. p. \$	2/3 31/32	2/3 15/16	2/4	2/4 1/32
Valparaiso *)	\$ p. £	39.80	39.80	39.80	39.80
Warschau ...	Zl. p. £	48 4)	50 3)	***	***

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) Laten. 4) Bieden.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

Data	Londen 1)	N.York 2)	Data	Londen
3 Mei 1926 ..	29 15/16	64 7/8	3 Mei 1926 ..	84 11/32
4 " 1926 ...	30 5/16	65 1/8	4 " 1926 ...	84/10
5 " 1926 ...	30 3/8	66 1/8	5 " 1926 ...	84/10
6 " 1926 ...	30 1/16	64 7/8	6 " 1926 ...	84 10 1/2
7 " 1926 ...	29 15/16	64 3/4	7 " 1926 ...	84 11 1/2
8 " 1926 ...	30 3/16	65 1/4	8 " 1926 ...	84 11 1/2
9 Mei 1925 ..	31 1/2	67 7/8	8 Mei 1925 ...	84 11 1/4
20 Juli 1914 ..	24 15/16	54 1/8	20 Juli 1914 ...	84/10

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	23 April 1926	30 April 1926
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	f —	f —
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f —	f —
Voorschot op ult. Mrt. 1926 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	52.861.933,88	52.861.933,88
Voorschotten aan de koloniën.....	12.428.007,18	12.061.052,14
Voorschotten aan het buitenland....	205.381.674,17	203.967.152,06
Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	5.200.000,—	13.900.000,—
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	33.897.911,47	24.128.111,15
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 3).....	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2).....	3.748.348,03	3.748.348,03

Verplichtingen.

	23 April 1926	30 April 1926
Voorschot door de Nederl. Bank....	f 10.952.929,52	f 9.232.801,29
Schatkistbiljetten in omloop 1).....	133.127.000,—	135.500.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	74.150.000,—	65.380.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank..	—	—
Zilverbons in omloop.....	14.760.589,50	14.523.163,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2)...	3.150.763,21	971.380,20
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfond 3) ..	10.622.887,41	18.928.984,42
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 3) ..	67.157.896,97	77.405.475,05
Id. aan andere Staatsbedrijven 2).....	110.000,—	80.000,—
Id. aan diverse instellingen 2).....	2.432.213,04	2.432.821,29

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	24 April 1926	1 Mei 1926
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië Indische Schatkistprom. in omloop ..	f 1.329.000,—	f 594.000,—
Ander Schatkistpapier	350.000,—	350.000,—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië Muntbiljetten in omloop	4.133.000,—	14.866.000,—
Ten voordeele van Ned.-Indië geboekte beleggingsgelden van het Ned.-Ind. muntfonds.....	32.065.000,—	31.903.000,—
Idem van de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	4.535.000,—	4.535.000,—
Totaal.....	481.000,—	868.000,—
In 's lands kassen aanwezig	f 72.353.000,—	f 74.616.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 10 Mei 1926.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f	35.344.869,59		
	Bijbnk. "	14.637.688,19		
	Ag.sch. "	23.404.921,35	f	73.387.479,13
Papier o. h. Buitenl. in disconto.				
Idem eigen portef. .	f	184.232.804,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "				184.232.804,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f	50.578.172,25		
	Bijbnk. "	12.275.279,62		
	Ag.sch. "	72.503.266,64		
	f	135.356.718,51		
Op Effecten.	f	133.457.818,51		
Op Goederen en Spec.		1.998.900,—		135.356.718,51
Voorschotten a. h. Rijk				1.256.563,32
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	62.501.620,—		
Muntmat., Goud		365.210.011,94		
	f	427.711.631,94		
Munt, Zilver, enz.		25.767.101,48		
Muntmat., Zilver				453.478.733,42
Effecten				
Belegging Res.fonds.	f	6.341.559,17		
id. van 1/6 v. h. kapit.		3.955.508,87		10.297.068,04
Gebouwen en Meub. der Bank				5.171.000,—
Diverse rekeningen				76.483.425,32
	f	939.663.791,74		
		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		6.483.597,96		
Bijzondere reserve		12.000.000,—		
Bankbiljetten in omloop		854.086.510,—		
Bankassignatiën in omloop		373.723,23		
Rek.-Cour. f saldo's: Anderen		25.114.423,12		25.114.423,12
Diverse rekeningen				21.605.537,43
	f	939.663.791,74		
Beschikbaar metaalsaldo	f	277.014.655,05		
Op de basis van 1/6 metaaldekking		101.099.723,78		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.				1.385.073.275,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
10 Mei '26	62.502	365.210	854.087	25.488	277.015	51
3 " '26	55.703	372.210	887.518	26.110	270.423	50
26 Apr. '26	56.027	372.172	817.162	40.669	282.255	53
19 " '26	56.179	372.172	818.435	36.570	282.513	53
12 " '26	56.376	372.172	830.887	28.896	281.563	53
6 " '26	56.588	372.359	849.766	31.636	277.280	51
11 Mei '25	56.284	423.187	916.415	25.651	311.555	53
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
3 " 1926	74.118	—	172.837	184.029	64.452
26 Apr. 1926	68.226	—	138.425	183.764	48.126
19 " 1926	74.251	6.000	131.790	183.425	47.288
12 " 1926	77.411	7.000	129.079	177.068	52.467
6 " 1926	85.321	15.000	146.102	176.941	52.988
11 Mei 1925	98.483	4.000	160.548	163.167	56.626
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/6 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse reke-ningen ¹⁾	Diverse reke-ningen ²⁾
1 Maart 1926	1.026	1.766	73	24	1.119	57
1 Februari 1926	1.028	1.691	74	5	1.086	67
1 Januari 1926	1.053	1.582	77	33 ^{a)}	994	72
1 December 1925	945	1.566	78	77	864	75
1 April 1925	880	1.547	82	185	1.110	310

1) Sluitpost der activa. 2) Sluitpost der passiva. 3) Tegoed v. h. Gov.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
8 Mei 1926	239.000		331.500	48.500	163.000
1 " 1926	239.250		331.500	49.500	163.050
24 Apr. 1926	239.250		333.500	48.500	162.850
10 " 1926	201.387	39.644	335.762	48.090	164.862
3 " 1926	201.860	40.184	331.039	54.393	165.609
27 Mrt. 1926	201.960	39.920	328.218	55.945	165.642
20 " 1926	202.100	39.603	330.420	56.182	164.947
9 Mei 1925	133.551	50.042	282.821	42.199	119.435
10 " 1924	148.721	64.597	264.710	76.315	145.737
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
8 Mei 1926		104.840		***	63
1 " 1926		95.760		***	63
24 Apr. 1926		96.750		***	63
10 " 1926	9.281	20.378	42.065	67.756	63
3 " 1926	9.141	19.951	41.892	77.729	63
27 Mrt. 1926	9.005	20.032	42.076	75.664	63
20 " 1926	8.679	19.536	42.744	77.547	63
9 Mei 1925	20.339	17.731	44.394	59.084	56
10 " 1924	35.422	15.084	56.908	14.987	62
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/6 metaaldekking.

BANK VAN ENGLAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
5 Mei 1926	147.475	141.196	***	***	***
28 April 1926	146.372	141.097	294.473	56.250	243.681
21 " 1926	146.410	140.161	293.375	56.250	242.723
14 " 1926	146.491	140.717	295.314	56.250	244.921
7 " 1926	146.655	141.892	297.726	56.250	247.680
31 Maart 1926	146.769	142.762	295.337	56.250	244.585
6 Mei 1925	154.683	148.288	292.535	53.950	243.629
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
5 Mei '26	42.230	73.544	16.701	107.351	26.029	21
28 Apr. '26	39.495	67.822	18.925	95.657	25.025	21 1/8
21 " '26	39.270	68.031	13.369	103.196	25.998	22 1/4
14 " '26	40.210	66.577	10.964	103.619	25.524	22 1/4
7 " '26	45.140	68.205	13.176	106.972	24.513	20 1/8
31 Mrt. '26	37.015	86.570	35.441	93.607	23.757	18 1/8
6 Mei '25	37.610	72.735	11.021	107.717	26.146	22
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. a/d. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wissels
6 Mei '26	5.548	1.864	334	577	35.250	5.322	3.875
29 Apr. '26	5.548	1.864	334	575	35.150	5.307	4.190
22 " '26	5.548	1.864	333	573	35.300	5.306	3.399
15 " '26	5.548	1.864	332	571	35.650	5.303	3.482
8 " '26	5.548	1.864	332	573	36.250	5.301	3.344
7 Mei '25	5.546	1.864	317	573	23.850	4.980	4.870
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Rekg. Courant Staat
6 Mei '26	18	1	2.487	53.181	2.661	20
29 Apr. '26	13	1	2.413	52.208	2.791	36
22 " '26	13	1	2.460	52.014	2.646	45
15 " '26	12	1	2.479	52.443	2.687	11
8 " '26	13	1	2.538	52.851	2.822	4
7 Mei '25	25	6	3.176	43.409	1.912	12
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

1) In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenti. circ. banken 1)	Deviezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 April 1926	1.491,4	260,4	256,4	1.161,1	-7,6
15 „ 1926	1.491,2	260,4	278,4	1.227,9	8,4
7 „ 1926	1.491,1	262,6	481,4	1.127,7	7,7
31 Maart 1926	1.491,1	262,6	481,2	1.215,9	77,5
23 „ 1926	1.449,2	220,8	483,1	1.094,5	5,4
23 April 1925	1.004,1	128,9	334,7	1.266,7	6,0
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Door Rijksh. geheer-disc.
23 April 1926	89,0	1.089,8	2.645,9	1.055,6	169,4	264,1
15 „ 1926	89,9	1.110,9	2.790,3	1.007,1	172,4	270,1
7 „ 1926	246,4	1.011,2	3.061,4	770,7	379,5	329,5
31 Maart 1926	244,5	922,9	3.159,6	625,4	386,9	413,5
23 „ 1926	240,6	943,5	2.513,7	963,2	562,6	460,0
23 April 1925	199,9	1.411,7	2.022,1	974,6	975,6	683,2
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 23, 15,7 April, 31, 23 Mrt., resp. 572,4; 560,6; 485; 464,9; 477,9 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buitenti. saldi.	Beleeningen van prom.-d. provincien.	Binnenlandsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Crt. Staat	Rekg.-Crt. Particulieren
6 Mei '26	395	480	1.337	510	5.200	7.984	350	332
29 Apr. '26	395	480	1.479	684	5.200	7.924	1	357
22 „ '26	395	480	1.403	662	5.200	7.730	7	448
15 „ '26	395	480	1.337	619	5.200	7.778	1	290
8 „ '26	396	480	1.343	637	5.200	7.747	—	346
1 „ '26	396	480	1.301	613	5.200	7.689	1	340
7 Mei '25	378	480	1.268	345	5.200	7.566	22	204

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
21 Apr. '26	2.795,2	1.551,9	155,2	449,7	229,5
14 „ '26	2.781,8	1.438,2	157,0	577,3	274,1
7 „ '26	2.783,3	1.432,3	150,3	578,6	229,8
31 Mrt. '26	2.766,9	1.410,5	153,0	632,4	249,6
24 „ '26	2.794,5	1.462,4	155,3	617,5	252,2
17 „ '26	2.811,3	1.490,8	153,4	480,6	257,1
22 Apr. '25	2.844,3	1.614,0	141,5	412,4	275,5

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
21 Apr. '26	388,6	1.662,3	2.219,8	121,5	72,0	76,0
14 „ '26	377,0	1.681,1	2.347,2	120,9	68,9	73,0
7 „ '26	342,0	1.652,9	2.278,5	120,5	70,8	74,6
31 Mrt. '26	329,8	1.656,5	2.323,4	120,4	69,5	73,4
24 „ '26	308,2	1.659,0	2.313,6	120,4	70,3	73,6
17 „ '26	352,6	1.659,2	2.264,7	120,4	71,6	74,6
22 Apr. '25	353,1	1.687,7	2.217,8	114,7	72,8	76,5

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleeningen	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
14 Apr. '26	708	13.897	5.600	1.711	18.697	5.505
7 „ '26	709	13.962	5.530	1.622	18.570	5.516
31 Mrt. '26	710	14.052	5.495	1.655	18.674	5.477
24 „ '26	711	13.947	5.575	1.647	18.522	5.486
17 „ '26	712	13.945	5.699	1.662	18.859	5.466
15 Apr. '25	736	13.128	5.482	1.599	18.021	5.052

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 10 Mei 1926.

De algemeene staking in Engeland heeft zelfs daar te lande geen diep ingrijpende gevolgen op de effectenbeurs gehad. De handel ter beurze van Londen was uitermate gering, doch opvallend was, dat van een paniek, of zelfs maar van een al te zwartgallige stemming, geen sprake is geweest. Veeleer onthielden de bezitters van fondsen zich — in groote trekken gesproken — van aanbod; het spreekt vanzelf, dat ook de vraag tot een minimum was geslonken. Iets van beteekenis is alleen omgegaan in de beleggingsmarkt, welke over het geheel vrij vast is gebleven.

Te Berlijn is de tendens nogal verdeeld geweest. Aanvankelijk hebben montanaandeelen, speciaal aandelen in steenkoolondernemingen, de vruchten geplukt van de overweging, dat de staking in Engeland de vraag naar Deutsche steenkool groter zou doen worden. Dientengevolge bleken aandelen Deutsch Luxemburg, Gelsenkirchen, Harpener, Mannesmann, Phönix, etc. alle hooger. Later echter daalde het optimisme eenigszins, toen men bevreesd begon te worden voor de ongetwijfeld ook nadeelige gevolgen, welke de Engelsche staking zou kunnen medebrengen. Niettemin is de stemming niet ongeanimeerd geworden, hoewel ook de vlaggenkweste eenigszins storend werkte wegens de mogelijkheid van binnenlandsche politieke conflicten. Dat de geheele markt desondanks niet bepaald ongunstig is geweest, is gebleken uit de vaste houding voor bankaandeelen — in het bijzonder Darmstädter en Disconto Gesellschaft. De wankele basis, waarop de kwestie der teruggrave van Duitsch eigendom in Amerika nog berust, heeft een daling van scheepvaart-aandeelen te voorschijn geroepen. Machine-, metaal- en wagonfabriek-aandeelen waren verdeeld. Electro-aandeelen vast; aanzienlijke koersstijgingen vonden onder leiding van Siemens en Halske plaats. I. G. Farbenindustrie stegen bij levendige omzetting in de verwachting van een gunstig jaarverslag. Kali-waarden rustig.

Te Parijs heeft de staking niet op den voorgrond gestaan, doch de regeling van de schuld aan de Unie. Over het algemeen heeft deze regeling nogal protesten uitgelokt. De indruk hiervan in het buitenland is ongunstig geweest, zoodat een daling van het Fransche betaalmiddel is veroorzaakt, onmiddellijk gevolgd door de bekende fluctuaties aan de fondsenmarkten. Tegen het einde der berichteweek echter volgde een licht herstel, zoodat arbitragewaarden te Parijs lichtelijk daalden en de beleggingsmarkt een beter aspect verkreeg.

Te New York zijn de omzettingen sterk verminderd. Ook hier is de staking, wat den invloed op de fondsenmarkt betreft, slechts op het tweede plan gekomen, hoewel een zekere druk uit dien hoofde toch zeer goed merkbaar is geweest. De mededeelingen uit de kringen van handel en nijverheid luidden echter nog steeds gunstig en zoo hebben goede en slechte tijdingen samengewerkt tot het verkrijgen van een eenigszins onzekere houding, bij weinig veranderde koersen.

Ten onzent is de markt buitengewoon kalm gebleven. De berichten uit Engeland hebben er toe bijgedragen de omzettingen, welke in den laatsten tijd toch al reeds sterk waren ingekrompen, nog verder te verminderen. De beleggingsmarkt heeft hiervan geen grooten invloed onderhouden. Integendeel is op een enkel gebied de handel zelfs groter geworden, met name voor Mexicaansche staatsfondsen, welke gezocht waren in verband met de betere vooruitzichten voor de rentebetaling. 7 % Ned. Werk. Schuld 1922: 106 $\frac{1}{2}$, 106 $\frac{11}{16}$, 106 $\frac{7}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ % Ned. Werk. Schuld 1917: 99 $\frac{1}{16}$, 99 $\frac{3}{16}$, 99 $\frac{5}{16}$; 7 % Ned.-Indië: 101 $\frac{3}{8}$, 101 $\frac{1}{8}$, 101 $\frac{11}{16}$; 5 % Brazilië 1913 £ 20-100: 65 $\frac{1}{16}$, 64, 64 $\frac{1}{2}$; 8 % Sao Paulo: 105, 104 $\frac{1}{16}$.

De rubbermarkt was eenigszins onregelmatig. Voor den handel in rubber verwacht men niet veel nadeel van de Engelsche staking, omdat groote partijen rubber in den laatsten tijd toch al reeds hun weg vonden van het Verre Oosten naar New York, zonder Londen aan te doen. Aan den anderen kant heeft men echter ook geen voordeel voor de rubbermarkt in den tegenwoordigen toestand vermogen te ontdekken. De afdeling werd dus grootendeels geïnfluenceerd door den rubberprijs en waar deze binnen enge grenzen heeft geschommeld, was hetzelfde met de aandelen het geval. Een stimulans heeft nog de dividend-aankondiging van de Kendeng Lemboe gevormd, doch langen tijd heeft dit niet geduurd. Amsterdam Rubber: 342 $\frac{1}{2}$, 337 $\frac{1}{8}$, 335 $\frac{1}{2}$; Deli Batavia Rubber: 250, 239 $\frac{1}{4}$, 242; Hessa Rubber: 452, 458, 444; Java Caoutchouc: 195, 186 $\frac{1}{2}$, 185 $\frac{1}{8}$; Kali Telepak: 370 $\frac{1}{4}$, 378, 382; Kendeng Lemboe: 416 $\frac{1}{4}$; 436, 442; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 334, 331 $\frac{1}{4}$; R'dam

Tapanoeli: 164 $\frac{1}{2}$, 158 $\frac{1}{2}$, 159; Sumatra Rubber: 373, 366, 363; Wai Sumatra Rubber: 276 $\frac{1}{3}$, 283, 280.

Tabaksuandeelen hebben evenmin een bepaalde stemming te zien gegeven. De uitslag van de op Vrijdag j.l. gehouden inschrijving is van dien aard geweest, dat de vooraanstaande Sumatrasoorten opnieuw gezocht werden, waardoor de koersen over het algemeen konden stijgen. Later echter trad een geringe reactie in, welke het voordeel weer uit den weg ruimde. De variaties zijn evenwel, noch in de ééne, noch in de andere richting, van grooten omvang geweest. Arendsburg: 505, (ex div.) 518, 519; Deli Batavia Mij.: 414, 421 $\frac{1}{2}$, 395 $\frac{1}{2}$; Besoeki Tabak: 220, 217; Deli Mij.: 384 $\frac{1}{2}$, 376 $\frac{1}{2}$, 380 $\frac{1}{2}$; de Oostkust: 197, 196, 192 $\frac{1}{2}$; Senembah: 436 $\frac{1}{2}$, 441, 427.

Suikeraandeelen waren nagenoeg verlaten, met uitzondering van aandelen H. V. A. Reeds enkele dagen vielen voor dit fonds ruime aankoopers op te merken. Ten slotte werd deze kooplust opgehelderd door de mededeeling der directie, dat een uitgifte van nieuwe aandelen zal plaats vinden, waaraan voor de aandeelhouders een waardevolle claim is verbonden. Het fonds steeg, onmiddellijk na deze bekendmaking, vrij krachtig, doch kon, onder den invloed van de algemeene marktstemming, het behaalde koersavance niet volkomen handhaven. De stemming is echter vast gebleven.

Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 173, 172 $\frac{1}{2}$, 172; Handelsverg. Amsterdam: 655 $\frac{1}{8}$, 663, 656 $\frac{1}{2}$; Java Cultuur Mij.: 348, 352, 351; Ned. Ind. Suiker Unie: 230, 226, 227 $\frac{1}{2}$; Poerworedjo: 109, 108 $\frac{1}{2}$, 107 $\frac{1}{2}$; Tjepper 650, 641.

Petroleumaandeelen hebben niet aan de verwachtingen beantwoord. Men had gedacht, dat de staking in de steenkoolmijnen in Engeland groote vraag naar stookolie te voorschijn zou roepen en dat daarvan de Koninklijke de vruchten zou plukken. Het is niet bekend, of dit verschijnsel zich werkelijk in betekenende mate heeft voorgedaan, doch indien dit het geval is, hebben de algemeene ongunstige factoren, welke aan de staking inbaerent zijn, deze gunstige omstandigheid overschaduwed. Het koersverloop van aandelen Koninklijke is in ieder geval — evenals voor de overige soorten — omlaag gericht geweest. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 373, 368 $\frac{1}{2}$, 367; Kon. Petr. Mij.: 389 $\frac{1}{2}$, 387 $\frac{1}{2}$, 386 $\frac{1}{2}$; Perlak Petroleum: 71, 68 $\frac{1}{2}$, 67 $\frac{1}{8}$; Peudawa: 37 $\frac{1}{8}$, 36 $\frac{1}{8}$, 36.

De scheepvaartmarkt was kalm en heeft geen aanleiding tot bespreking verschaft. Holland-Amerika Lijn: 45 $\frac{1}{2}$, 47, 48; Java China Japan Lijn: 117, 116 $\frac{1}{2}$, 117 $\frac{1}{2}$; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 83, 84 $\frac{1}{10}$, 84 $\frac{1}{2}$; Ned. Scheepvaart Unie: 173 $\frac{1}{2}$, 174 $\frac{1}{2}$, 174 $\frac{1}{2}$; Stoomvaart Mij. Nederland: 169, 170 $\frac{1}{2}$.

De afdeling voor binnenlandsche industriele aandelen was verdeeld. Aandelen Jurgens bleken tamelijk vast te zijn, vermoedelijk in verband met de mededeelingen der directie in de laatste algemeene vergadering van aandeelhouders. Daarentegen bestond er aanbod voor aandelen in kunstzijde-ondernemingen, waarop tegen het einde der berichteweek aandelen Enka een uitzondering hebben gevormd. Centrale Suiker Mij.: 117 $\frac{1}{2}$, 116 $\frac{1}{2}$, 117 $\frac{1}{8}$; Holl. Kunstzijde Ind.: 114, 109, 105 $\frac{1}{2}$; Jurgens: 163 $\frac{1}{8}$, 167 $\frac{1}{2}$, 168 $\frac{1}{8}$; Maekubee: 131, 133 $\frac{1}{8}$, 125; Ned. Gist & Spiritusfabriek: 368 $\frac{1}{2}$, 343, 346, 343; Ned. Kunstzijdefabriek: 323 $\frac{1}{2}$, 315, 325; Philips Gloeilampen: 365, 366 $\frac{1}{2}$, 368.

Bankaandeelen waren kalm, doch vast. Amsterdamsche Bank: 160 $\frac{3}{4}$, 162, 161 $\frac{1}{2}$; Koloniale Bank: 198 $\frac{1}{4}$, 197 $\frac{1}{4}$, 198 $\frac{1}{4}$; Ned. Ind. Handelsbank: 162 $\frac{1}{2}$, 161 $\frac{1}{2}$, 161 $\frac{1}{2}$; Ned. Handel Mij.: 145 $\frac{1}{8}$, 145 $\frac{1}{10}$, 145 $\frac{1}{8}$; R'damsche Bankverg.: 69 $\frac{1}{8}$, 68, 67; Twentsche Bank: 133.

De afdeling voor mijnaandeelen heeft geen wijzigingen van beteekenis aangetoond. Alg. Exploratie Mij.: 117, 119, 114; Billiton le Rubriek 643, 640; Redjang Lebong: 258, 255, 258.

De Amerikaansche markt heeft slechts weinig aandacht getrokken, doch was over het algemeen niet zeer opgewekt.

Anaconda Copper: 93 $\frac{1}{2}$, 95, 93; Studebaker: 52 $\frac{1}{2}$, 53 $\frac{1}{2}$, 52 $\frac{1}{2}$; United States Steel Corp.: 121 $\frac{1}{2}$, 123 $\frac{1}{8}$, 121 $\frac{1}{2}$; Atchison Topeca: 130 $\frac{1}{2}$, 130 $\frac{1}{2}$; Erie: 30 $\frac{1}{2}$, 31 $\frac{1}{8}$, 30 $\frac{1}{2}$; Union Pacific Railway: 148, 149 $\frac{1}{8}$, 148 $\frac{1}{2}$; Wabash Railway: 39 $\frac{1}{32}$, 40 $\frac{1}{32}$, 40.

De geldmarkt bleef vrijwel onveranderd; prolongatie steeg iets in den loop van de beursweek. De notering stelde zich doorgaans op 3 à 3 $\frac{1}{4}$ %.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

11 Mei 1926.

De markten hebben in de afgelopen week natuurlijk sterk onder den invloed gestaan van de algemeene staking in Engeland. Op de Engelsche markten kwamen bijna geen zaken tot stand. Binnenlandsche fabrieken, bevreesd geen toevoer van tarwe te krijgen, hebben voor inlandsche tarwe hier en daar hooge prijzen betaald, te meer, waar de aanvoer van deze tarwe in den laatsten tijd toch reeds zeer gering was. De aflevering van meel onderwindt niet veel moeilijkheden. Ofschoon het er naar uitziet, dat de voorraan nogal wat zullen afnemen, hebben noch fabrikanten noch handelaren op den toestand willen vooruitloopen en zich vrijwel onthouden van het doen van nieuwe aankopen. Intusschen is ook de vorige week er weer één geweest van zeer kleine verschepingen, en indien niet de consumptie van de Europeesche importlanden aanmerkelijk minder geweest is dan geschat, zal er spoedig in verschillende markten een nijpend gebrek ontstaan. Dat de consumptie zoo veel minder zal worden, gelooven wij nauwelijks, maar in het algemeen wordt in tijden van schaarschte een grootere hoeveelheid opgenomen van de zgn. onzichtbare voorraden, die gewoonlijk zeer veel grooter zijn dan de zichtbare voorraden, waaraan men toch meestal een overwegenden invloed toeschrijft. Nu zal evenwel in verschillende landen reeds sedert eenigen tijd beslag zijn gelegd op een gedeelte dezer onzichtbare voorraden, zoodat het wel mogelijk is, dat bij nog verdere reductie de schaarschte zich sterk zal doen gevoelen.

Over het algemeen was de stemming in de Europeesche importmarkten vast, maar ook nu wederom beperkte de kooplust zich bijna uitsluitend tot spoedig verwachte tarwe. Het is dus zeer goed mogelijk, dat zich binnenkort eenige ophooping van tarwe zal voordoen, vooral van Canadeesche tarwe in Montreal, omdat naar men aanneemt, nog zeer weinig van het Canadeesche surplus naar Europa gecontracteerd is. Verschillende statistici komen evenwel tot de overtuiging dat er, gerekend tot Augustus, geen overschot van tarwe aanwezig is, veeleer een klein tekort en indien deze berekeningen bij benadering juist zijn, zal er ongetwijfeld kooplust moeten ontstaan voor deze Canadeesche tarwe, waarschijnlijk nog vóór zij een druk op de markt zal uitoefenen.

Het oogstbericht van Washington per 1 Mei brengt niet veel verandering in den toestand. De goede stand van de wintertarwe wordt bevestigd, en indien de opbrengst zoo groot wordt als die thans geraamd wordt, zullen de Ver. Staten ca. 150 miljoen bu. meer wintertarwe oogsten. Daarentegen staat het er met de zomertarwe minder gunstig voor, doch er is nu alleen nog maar sprake van het percentage, dat uitgezaaid is. Dit is slechts 56.1 pCt. tegen verleden jaar 65.8 pCt. Het weer was natuurlijk oorzaak geweest van den vertraagden uitzaai, maar de laatste dagen zijn berichten over algemeenen regenval gemeld; die de vrees voor den oogst van zomertarwe aanmerkelijk hebben doen verminderen. Wel zijn er berichten, die er op wijzen, dat het noodzakelijk is, dat het weer gedurende het geheele seizoen goed blijft, wil men een redelijken oogst van zomertarwe verwachten, maar de loop der prijzen toont niet aan, dat men zich over den nieuwen oogst ongerust maakt. Van 4 op 10 Mei zijn de prijzen voor Juli- en September-tarwe in Chicago slechts een kleinigheid hooger. Op Mei bedraagt de verhooging te Chicago 3 $\frac{1}{2}$ ct. en te Winnipeg ongeveer hetzelfde. Ook in Zuid-Amerika zijn de prijzen weinig veranderd. Buenos Aires is ruim 1 à 2 pCt. hooger dan een week geleden, doch Rosario is geheel onveranderd. Terwijl dus de algemeene stemming in Europa vast is geweest, heeft dit zich, wat de prijzen betreft, alleen voor spoedig leverbare tarwe in cijfers uitgedrukt.

Over den nieuwen oogst in Europa valt nog weinig te zeggen. De algemeene opvatting is voorloopig, dat de oogsten minder groot zullen zijn dan verleden jaar. Over Rusland zal men voorloopig wel in het duister blijven tasten. Een belangrijke internationale firma geeft als haar meening te kennen, dat men in het volgend jaar waarschijnlijk met een grooteren export van Rusland rekening moet houden, zelfs bij een middelmatigen oogst, omdat de boeren een tamelijk groote reserve van den ouden oogst zouden overgehouden hebben.

Rogge. De markt voor rogge blijft vast gestemd en er komen nog regelmatig zaken tot stand in Amerikaansche rogge voor spoedige levering, doch ook nu is de markt uitsluitend een consumptie-markt en onthouden speculanten zich van het doen van groote speculatieve inkoop. Het oogstbericht van Washington geeft een kleine verbetering van den stand van rogge aan, doch met dat al wordt de opbrengst geschat op 44.791.000 bu. tegen een eindopbrengst van verleden jaar van 48.696.000 bu. De prijzen zijn in

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Maïs Mei	Lijnzaad Mei
8 Mei '26	161 1/4	69 1/8	40 3/4	13,35	6,80	15,20
1 „ '26	164 1/8	71 3/8	40 5/8	13,35 ¹⁾	6,80 ¹⁾	15,30 ¹⁾
8 Mei '25	169	114—	45 3/8	15,75	10,30	21,95
8 Mei '24	103 3/4	75 7/8	47—	11,05	8,05	19,45
8 Mei '23	117 1/2	78 3/4	43 3/4	11,85 ²⁾	8,40 ²⁾	21,35 ²⁾
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/2	9,40	5,38	13,70

1) per 3 Mei. 2) per Juni.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	10 Mei 1926	3 Mei 1926	11 Mei 1925
Tarwe (Manitoba III) .. ¹	16,50	16,50	* 17,50
Rogge (No. 2 Western) .. ¹	** 11,30	** 11,40	14,10
Maïs (La Plata)	168,—	170,—	266,—
Gerst (48 lb. malting) ... ²	192,—	193,—	260,—
Haver (Canada 3)	10,80	11,25	12,75
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ... ¹	11,65	11,70	13,—
Lijnzaad (La Plata)	336,—	340,—	475,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG. * No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ** Zuid-Russische.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	2/8 Mei 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	2/8 Mei 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe	18.630	411.515	301.652	2.800	6.282	9.498	417.797	311.150
Rogge ..	2.740	65.895	45.700	—	296	—	66.191	45.700
Boekweit	96	8.992	9.891	—	297	150	9.289	10.041
Maïs	8.934	307.709	246.269	900	24.699	31.951	332.408	278.220
Gerst	1.164	113.610	53.791	—	4.049	2.953	117.659	56.744
Haver	7.330	64.814	34.645	—	1.995	150	66.809	34.795
Lijnzaad	—	70.423	61.531	3.320	77.716	18.450	148.139	79.981
Lijnkoek	8.645	93.540	89.904	—	—	—	93.540	89.904
Tarwemeel	456	20.886	35.120	111	4.144	6.734	25.030	41.854
Andere meelsoorten	701	5.709	3.059	—	—	—	5.709	3.059

Amerika weinig veranderd en dientengevolge blijven zij ook in Europa op ongeveer hetzelfde niveau, al is de grondtoon vast. Over de nieuwe oogsten in Europa zijn wel enkele klachten ontwaand, doch over het algemeen verwacht men een goeden oogst, ofschoon ook van deze graansoort minder groot dan een jaar geleden.

Maïs. Ook deze week deed zich weinig belangrijks voor. De vraag in de Europeesche markten is over het algemeen nog zeer teleurstellend en dientengevolge zijn de prijzen teruggelopen. De voorraden zijn bijna overal gering; ook in de Engelsche markten zijn die afgenomen, maar men doet zeer weinig moeite deze door nieuwe aankopen aan te vullen. In de Belgische markt is de vraag in de laatste dagen, dank zij een meer stabiel wisselkoers toegenomen, doch ook hier zijn de prijzen gedaald. In Nederland is de vraag abnormaal klein en de zeer kleine aanvoeren hebben daarin geen verandering gebracht. Amerika verraste eenigszins door een tamelijk scherpe vermindering van den zichtbaren voorraad, wat in strijd was met de algemeene mededeelingen betreffende de verminderde consumptie in dat land. De prijs is te Chicago op 10 dezer dan ook eenigszins gestegen, doch is toch nog iets lager dan een week geleden. De goede berichten omtrent den nieuwen Plata-oogst worden algemeen bevestigd. De schattingen omtrent het export-surplus verschillen, doch alle vermelden zeer groote cijfers. Vrij algemeen wordt verwacht, dat er 5 à 6 miljoen tons maïs geëxporteerd zal worden. Het weer schijnt in den laatsten tijd wat te vochtig geweest te zijn voor het dorschen van maïs, maar de aanvoeren zijn toch vrij voldoende, al kunnen de verschepingen, in aanmerking genomen den grooten en vroegen oogst, niet bijzonder ruim genoemd worden. De eerste aanvoeren van den nieuwen oogst toonen een kwaliteit, die niet zoo fraai is als men gehoopt had.

De gerstmarkt was zeer onbelangrijk; in de meeste landen bepaalde de handel zich tot het liquideeren van voorraden. Nieuwe aanvoeren van Russische gerst waren van veel geringer kwaliteit. Er blijft overal tamelijke vraag voor gerst bestaan, doch de speculatie onthield zich meestal van het doen van inkoop.

De havermarkt ondervond ook den invloed van de staking in Engeland. In de exportlanden zijn de prijzen vrijwel onveranderd gebleven, behalve in Canada, waar zij iets stegen.

SUIKER.

Ook de afgelopen week waren de verschillende suikermarkten prijshoudend gestemd.

In Amerika had op de termijnmarkt in de eerste helft van de week eene kleine inzinking der prijzen plaats, welke zich echter in de tweede helft wisten te herstellen. Een en ander blijkt uit de onder volgende cijfers:

	Sp. C.	Mei	Juli	Sept.	Dec.
Slot voorafgaande week	4.18	2.46	2.57	2.69	2.79
Opening verslagweek	4.21	2.44	2.55	2.66	2.77
Midden	4.14	2.41	2.51	2.62	2.72
Slot verslagweek	4.21	2.48	2.59	2.70	2.81

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdamper Aug.	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96° c.i.f. Mei/Juni	
10 Mei '26	kristalsuiker basis 99° f 17 1/16	Sh. 33/-	Sh. 15/3	Sh. 11/6	\$ cts. 4,27
26 Apr. '26	„ 17 3/16	32/-	15/-	11/9	4,14
10 Mei '25	„ 19 3/4	35/3	15/6	12/6	4,27
26 Mei '24	„ 26 13/16	45/6	22/6	21/9	5,90
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88° f 11 13/32	18/-	—	—	3,26
	basis 99° f 14 13/32	—	—	—	—

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 75.000 tons, de versmeltingen 68.000 tons en de voorraden 310.000 tons.

Prompte Cubasuiker werd in geringe kwantiteiten verhandeld tot ongeveer 2.3/8 d.c.c. & fr. New York. De President van de Cubaansche Regeering heeft thans het wetsontwerp geteekend tot vermindering van den Cuba-oogst met 10 % van de laagste raming van het Ministerie van Landbouw (5.197.000 tons) en is de wet op 8 dezer in werking getreden. Wellicht was dit feit van groter invloed geweest op de markten, indien niet de onzekerheid, geschapen door de algemeene staking in Engeland, een tegenwicht gevormd had.

De productieresultaten van 53 afgemalen fabrieken toonen een mindere opbrengst van 187.100 tons in vergelijking met verleden jaar en van 135.100 tons in vergelijking met Guma's raming.

Na hevige regens verleden week, is het weer op Cuba wel verbeterd, doch nog onbestendig.

De Cubastatistiek luidt als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 24 April	145.760	199.477	95.500
Totaal sedert 21/11 tot 1/4	3.204.121	3.343.616	2.832.063
Weekexport 24 April	86.535	92.554	72.739
Totale export sedert 21/11 tot 1/4	2.161.108	2.263.593	1.938.397
Totale voorraad 1 Mei ouden en nieuwen oogst	1.452.146	1.158.245	940.715

In Engeland sloot de termijnmarkt op de volgende noteeringen:

Mei	Sh. 13/9	Sept.	Sh. 14/7 1/2
Aug.	„ 14/5 1/2	Dec.	„ 14/11 1/2

Op Java was de markt deze week zeer stil en verkochten de V. I. S. P. slechts wat Hoofdsuiker uit oogst 1927 tot f 15.— (optie Muscovados tot resp. f 14 3/4). In de tweede hand ging nagenoeg niets om.

Volgens berichten van het Proefstation te Pasoeroean is de stand van den oogst niet bepaald gunstig.

Hier te lande opende de markt in lustelooze stemming en brokkelden prijzen wegens geregeld aanbod af. Ook de staking in Engeland had geen gunstigen invloed op de prijzen. Toen echter New York wat vaster afkwam, veranderde de stemming in eene prijshoudende, zonder veel invloed op de prijzen uit te oefenen. Ten slotte werd Mei gedaan tot f 16.3/8, Augustus tot f 17.— en December tot f 17½, waarna tevergeefs aanbod bleef bestaan tot deze prijzen.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 28 April 1926.

De Amerikaansche katoenmarkt maakt een rustigen tijd door en prijzen zijn onregelmatig. Dit is geen wonder als men de depressie in den garenhandel en de nog niet tot een oplossing gekomen moeilijkheden in de mijnindustrie in aanmerking neemt. Ondanks al deze ongunstige omstandigheden bedroegen loco-verkoop in Liverpool verleden week toch nog 34.000 balen, waarvan 21.600 Amerikaansche en 5.000 Peruviaansche katoen. Egyptische soorten zijn eveneens veel flauwer, hoewel hiervan 2950 balen verleden week verkocht zijn. De oogst in Egypte maakt goeden voortgang en de beplante oppervlakte wordt ongeveer gelijk geschat aan die van verleden jaar.

De vraag naar Amerikaansche garens is eenigszins verbeterd. Verkoop komen echter moeilijk tot stand, tenzij men tot concessies bereid is. Het voorstel van de Federatie van j. Vrijdag, dat de Amerikaansche spinners een geheele week zullen stopzetten, te beginnen Maandag 3 Mei, wordt algemeen ondersteund. Verschillende Spinners hebben in verband hiermede reeds een vastere houding aangenomen, waardoor verkoop wat verminderd zijn. Voor ringgarens bestond gisteren wat meer vraag, hoewel de orders niet groot waren en deze schijnen speciaal te zijn afgesloten in verband met de op handen zijnde stopzetting. Ook is de vraag naar dhootygarens eenigszins verbeterd, doch in de grovere nummers gaat nog weinig om. Spinners van grovere nummers oefenden gisteren een scherpe critiek uit op de redenen waarom sommige fabrieken niet zouden kunnen stopzetten, zooals gisteren in een van de dagbladen vermeld was. Het bericht van een buitengewone verkoop voor een waarde van circa twee miljoen pond sterling, welke volgens een verklaring van een fabrieksdirecteur een dag of tien geleden tot stand zou zijn gekomen, werd eenigszins sceptisch ontvangen, daar het garengewicht in grove nummers correspondeerend met bovengenoemd bedrag bij de momentele prijzen verscheidene jaren werk zou betekenen voor een fabriek van meer dan 100.000 spindles. Voor het binnenland worden bescheiden zaken gedaan, zoowel in warps als enkel en getwijnde bundelgarens, terwijl er ook aanvragen van Madras zijn voor mulegarens. In Egyptische soorten werden enkele opruimingspartijtjes van de hand gedaan, terwijl in getwijnde garens verkoop zich voornamelijk beperkten tot kleine orders voor direct gebruik.

Doekprijzen zijn iets vaster. Dit schijnt ons niet een gevolg te zijn van een merkbare vermeerdering van het aantal tot stand gekomen zaken, doch moet o.i. eerder toegeschreven worden aan de onvermoeide pogingen van Spinners om hun huidige zeer slechte positie te verbeteren. Onder deze omstandigheden kan men niet verwachten, dat er een einde zal komen aan de afzijdige houding van overzeesche koopers. Het draagt er alleen toe bij om het verschil tusschen prijsdeelen van koopers en verkoopers te vergrooten en koopcondities slechter te maken. Ook moet men den deprimeerende invloed van de mijncrisis niet vergeten, waardoor zelfs de Budgetkwesitie op den achtergrond komt.

Manchester, d.d. 5 Mei 1926.

Sinds ons laatste bericht heeft de Amerikaansche katoenmarkt door verschillende factoren geleden en prijzen zijn flauwer. Men zegt, dat circa 90 % van de spinnerijen van Amerikaansche garens deze week stilstaan, waardoor, mede tengevolge van de dreigende stopzetting van de kolenaanvoeren, zaken zich tot het hoogst noodige beperken. De totaalverkoop bedroegen de vorige week in Liverpool 30.000 balen, waarvan circa tweederde Amerikaansche katoen en 4250 Peruviaansche, terwijl meer dan 3000 balen uit de Engelsche Koloniën afkomstig waren. Egyptische katoen bleef vast met beperkte vraag.

Met de mijncrisis in het vooruitzicht, waren verkoop van Amerikaansche garens gedurende de laatste helft van de vorige week slechts van weinig beteekenis. Het mislukken der pogingen in het eind der vorige week om een bevredigende oplossing tot stand te brengen had tengevolge, dat er's Maandags slechts weinig verkocht werd, terwijl gisteren

bij het uitbreken der staking, zaken slechts van weinig beteekenis waren. Koopers toonen weinig neiging om orders, waarvan de levering slechts problematisch is, te plaatsen, zoodat de garenmarkt momenteel dan ook geheel gedésorganiseerd is, en de contracten, welke nog zijn afgesloten, uitsluitend voor dringende behoefte tot stand kwamen. Ook was het bezoek aan de Beurs slechts gering, waarvan ongetwijfeld de transportmoeilijkheden de oorzaak waren, terwijl ook de vergadering van de Federation, welke op gisteren bepaald was ter bespreking der kwesitie van „algemeen geldende verkoopprijzen” om dezelfde reden werd uitgesteld.

Nieuwe zaken in de doekmarkt kwamen ook bijna niet tot stand, meer als een gevolg van de algemeene staking dan van de mijncrisis. Men is thans algemeen benieuwd in hoeverre de industrie thans nog zal kunnen functioneeren, doch het is nog te vroeg om hierover thans reeds een opinie te geven. De meeste fabrieken schijnen nog in staat te zijn om voorloopig door te werken, doch de transportmoeilijkheden worden hoe langer hoe grooter en het begint duidelijk te worden, dat de fabrieken hun productie moeilijk zullen kunnen transporteeren.

28 Apr. 5 Mei Oost. koersen. 27 Apr. 4 Mei
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië 1/5 3/4 1/5 3/4
 F.G.F. Sakellaridis 16,25 16,25 T.T. op Hongkong 2/2 1/4 2/3 3/4
 G.F. No. 1 Oomra 6,60 6,40 T.T. op Shanghai 2/10 3/4 3/0

Noteering voor Loco-Katoen.
 (Middling Uplands.)

	7 Mei 1926	30 April 1926	23 April 1926	7 Mei 1925	7 Mei 1924
New York voor Middling ...	19,20 c	18,90 c	18,90 c	23,40 c	30,40 c
New Orleans voor Middling	18,13 c	17,95 c	17,89 c	23,45 c	23,75 c
Liverpool voor Middling ...	—	9,94 d	10,01 d	12,54 d	17,52d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '25 tot 30 April '26	Overeenkomstige periode	
		1924/25	1923/24
Ontvangsten Gulf-Havens.	9038	9062	6397
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2032	2428	1551
„ „ 't Vasteland etc.	3997	4196	2974
„ „ Japan.....	1029	846	564

Voorraden.
 (In duizendtallen balen).

	30 April '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1925	1924
Amerik. havens.....	1000	710	453
Binnenland	1478	508	435
New York	27	181	92
New Orleans	311	174	103
Liverpool	550	683	311

KOFFIE.

Ook in de afgelopen week bleef de stemming vast. In Brazilië liep de wisselkoers op Londen, die op 22 April nog op 7 d. genoteerd stond, verder langzaam op en kwam gisteren op 7 9/32 d., terwijl de kost- en vrachtaanbiedingen, zoowel van Rio als van Santos, voor een deel ook wederom iets hooger waren. Ook de andere productielanden vermelden eene zeer vaste markt. Java staat met Robusta W.I.B. op prompte verschepping vele centen boven onze pariteit en zelfs de prijzen, die aldaar gevraagd worden voor Palembang Robusta en dergelijke soorten, zijn nog steeds hooger dan hier te maken is. En wat de Centraal-Amerikaansche soorten betreft, de z.g. „Milds”, zoo houden de berichten omtrent schade door droogte, aan den volgenden oogst toegebracht, onafgebroken aan en er wordt thans bericht, dat in Columbia en in Venezuela in de laagst gelegen gedeelten dier landen de oogst zelfs gedeeltelijk mislukt is. De vroeger reeds gegeven raming van eene opbrengst van 20 pCt. onder den loopenden oogst, wordt gehandhaafd en daar de loopende oogst reeds niet groot is, beteekent dit 30 à 40 procent onder eene normale opbrengst. Aangezien bovendien de loopende oogsten van Haiti, Salvador, Guatemala en Nicaragua als bijna geëindigd kunnen worden beschouwd, is het verklaarbaar, dat eigenaars van wat in Venezuela en in enkele andere landen nog onverkocht is, zich thans niet zeer handelbaar toonen en niet geneigd blijken om tot de

hier geldende prijzen, die in verhouding tot Braziel-koffie laag zijn, af te geven.

Naar van verschillende zijden wordt gemeld (doch officieel is dit niet bevestigd), zou kort geleden door Brazilië eene nieuwe leening van \$ 30 Millioen te New-York en eene even groote te Londen zijn afgesloten. Hieruit zou dus blijken, dat Amerika zijne tegenwerking ten opzichte van de plannen der Braziliaansche Regeering om de koffieprijzen hoog te houden, heeft opgegeven.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 100/6 a 101/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 102/- a 104/-, terwijl zij van Rio type New-York 7, met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 88/9 a 89/-.

Van Robusta op aflading zijn de aanbiedingen van Nederlandsch-Indië op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei verscheping, 48 1/2 ct., Palembang Robusta Mei/Juni verscheping, 48 1/4 ct., Palembang Robusta, Juni/Juli verscheping 48 ct. alles per 1/2 KG., c.i.f., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteringen werden deze week verhoogd voor Superior Santos van 63 ct. op 64 ct. per 1/2 KG. en voor Robusta van 54 ct. op 55 ct.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
11 Mei 57	54 1/8	52 1/8	50 1/8	52 1/8	49 1/8	47 1/8	45 1/8
4 " 57	54 3/8	52 1/4	50 1/8	51 1/4	49 1/2	46 3/4	44 1/8
27 Apr. 55 7/8	53	51	49 1/8	51	49	46 1/4	44
20 " 54 1/8	51 1/8	49 1/8	48 1/8	49 1/8	47 1/8	44 3/4	42 1/8

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldend gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mei	Juli	Sept.	Dec.
10 Mei	\$ 17,45	\$ 17,02	\$ 16,20	\$ 15,61
3 "	" 17,49	" 17,08	" 16,25	" 15,70
26 Apr.	" 17,04	" 16,84	" 16,21	" 15,70
19 "	" 16,88	" 16,26	" 15,65	" 15,07

Rotterdam, 11 Mei 1926.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7 ¹)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
10 Mei 1926	*159.000	26.550	1.350.000	26.500	7 3/32
30 April 1926	74.000	26.425	1.354.000	26.500	7 7/32
26 " 1926	105.000	26.425	1.411.000	26.800	7 1/4
11 Mei 1925	154.000	33.025	2.271.000	37.500	5 3/32

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
8 Mei 1926	29.000	3.484.000	131.000	7.963.000
9 Mei 1925	19.000	2.958.000	171.000	8.592.000

¹) In Reis.

*) Voorraad herteld; vermeerdering 102.000 balen.

THEE.

De toestand op de theemarkt is vrij kaln. Er werden nog enkele partijen thee, opgehouden ex vorige veiling afgedaan, doch de markt ondervond hier nog geen invloed van de algemeene staking in Engeland. Waar Londen de wereldmarkt is voor thee, bevinden zich daar ook groote voorraden in entrepôt, voorraden, die op ult^o Maart l.l. nog 195 millioen lbs. bedroegen. Deze voorraden waarborgen geruimen tijd de voorziening van thee voor het eigen land, doch zijn, zoolang de algemeene staking duurt, niet meer beschikbaar om daaruit de vraag te dekken voor het thee-verbrijkende buitenland, dat voorloopig aangewezen is op de uiteraard kleine voorraden in het land zelf.

Duurt de staking nog veel langer, dan is het te verwachten, dat het buitenland zich tot de tweede stapelplaats van thee in Europa, dat is tot Amsterdam zal wenden, doch waar de meeste zaken van dien aard tegenwoordig gepaard gaan met het verstrekken van credieten op langere termijn, laat het zich niet aanzien, dat dergelijke nieuwe zaken spoedig tot stand zullen komen.

Amsterdam, 10 Mei.

RIJST.

De vaste stemming in het Oosten bleef aanhouden, met het resultaat, dat de Burmah Small Mills Specials thans circa 15% hooger genoteerd zijn dan verleden jaar.

Tegenover de goede vraag uit het Oosten staat als tegenstelling een vrijwel zakenlooze periode in Europa, waarvan om de moeilijkheden door de Engelsche staking veroorzaakt, de hoofdoorzaak vormen.

Fancy-rijsten zijn onder deze omstandigheden het sterkste getroffen, daar Europa als belangrijkste consument zich nog afzijdig houdt, doch, indien de thans in het Oosten vigeerende toestand zich bestendigt, laat het zich aanzien, dat wil Europa van de prima export rijst een goed aandeel verkrijgen, boven de thans bestaande prijsideeën betaald zal moeten worden.

Van Java luiden de oogsberichten niet gunstig, daar de droogte vroeg ingezet is en haar ongunstigen invloed reeds doet gelden. De verwachtingen zijn dan ook een betrekkelijk late oogst, waarvan de opbrengst op circa 80 % van die van het vorig jaar geschat wordt.

RUBBER.

De afgelopen week was de stemming op de rubbermarkt iets vaster. Ten gevolge van de staking in Engeland was er van verschillende kanten vraag naar loco rubber, waarvoor echter weinig aanbod was. De verdere posities vonden evenredig niet zooveel belangstelling.

De slotnoteringen luiden:

Ia Crêpe:	einde voorafgaande week:	
Mei	1.34 1/2	1.29
Juni	1.34 1/2	1.29 1/2
Juli/Sept.	1.31 1/2	1.30
Oct./Dec.	1.30 1/2	1.30 1/2

11 Mei 1926.

COPRA.

De markt opende begin der afgelopen week prijshoudend en sloot aan het eind vast.

Er bleek ook deze week goede vraag te bestaan voor dichtbij stoomende partijen, waarin omvangrijke zaken tot stand kwamen.

De slotnoteringen zijn:

Nederl.-Ind. f.m.s. stoomend f.	34 7/8
" " " Mrt./Apr. afl.	34 7/8
" " " Apr./Mei "	34 1/2

alles naar één haven.

10 Mei 1926.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapokstatistiek op 30 April 1926.

Importeurs:	Voorr. Aanv. Verk. Voorr.			
	1 Jan. 1926	tot 30 Apr.	tot 30 Apr.	op 30 Apr.
	(in pakken).			
J. A. Bergvelt	—	1185	1185	—
H. G. Th. Crone	20	968	968	—
Van Eeghen & Co.	362	1032	874	520
N.V. Handel en Cultuur Mij. v/h. Smidt & Amez q.q. Edgar & Co's Handel	—	2652	2094	558
Hand. Verg. v/h. Reiss & Co.	—	1612	1574	38
Jacobson v. d. Berg & Co.	—	396	396	—
M. Kolthoff	—	240	240	—
Koning, Teves & Co.	—	1417	1417	—
Landb. Mij. „Geboegan”	—	186	186	—
Maintz' Productenhandel.	—	2978	2124	854
Mirandolle, Votte & Co.	—	3162	3100	62
Ned. Kolon. Handelsveren.	—	1791	1738	53
Tiedeman & van Kerchem.	—	1328	1328	—
Weise & Co.	118	878	912	84
Order	—	4897	4797	100
	500	24722	22953	2269

STEENKOLEN.

Wat niemand verwacht had, is dan tenslotte toch gebeurd. Het werk in de mijnen van het Vereenigde Koninkrijk is tot stilstand gekomen en alle markten, die tot dusver van Engelsche kolen voorzien werden, hebben thans naar andere productielanden te kijken. Een onmiddellijk gevolg van de staking in Engeland is het oploopen van alle soorten van kolen hier en elders.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde ..	—,—
Durham Ongezeefde ..	—,—
Cardiff Ongezeefde ..	—,—
Schotsche Gezeefde ..	—,—
Yorkshire Gewassen Doubles ..	—,—
Westfaalsche Vetförder ..	f 12,—
„ Vetstukken ..	„ 14,—
„ Smeenootjes ..	„ 13,75
„ Gasvlamförder ..	„ 12,—
„ Gietcokes ..	„ 16,—

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkerkolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 12.75.

Markt vast.

11 Mei 1926.

IJZER.

Sedert het vorige marktbericht werd gegeven, is er aan de onzekerheid in Engeland, waaraan v.n.l. gedurende de laatste maanden de lusteloze stemming van de markt aldaar was te wijten, een einde gekomen, doch in ongunstigen zin. Zooals bekend is, werd de vorige week de staking geproclameerd, die zich behalve tot de mijnindustrie, o.a. tot de metaalnijverheid schijnt uit te strekken. De berichten, welke omtrent den toestand in dezen laatsten industrietak binnenkomen, zijn zeer schaarsch; de gewone publicaties verschijnen niet en het is dan ook onmogelijk om Engelsche noteeringen te geven. De Belgische markt, waar Engeland een belangrijke afnemer was, ondervindt reeds den invloed van de staking: zij is nog stiller dan voorheen, ook al tengevolge van de opnieuw ingetreden daling van den franc. De prijzen zijn verder gedaald, behalve die van ruwijzer. Zooals uit het volgend overzicht blijkt, is de prijsverhooging van gieterijijzer in Frankrijk m.i.v. 1 Mei een feit geworden; het is echter niet duidelijk of ook de prijs van semi-phosphoreus ijzer is verhoogd.

	Noteering in de week van		
	26A./2Mei 1926	3/9 Mei 1926	4/10 Mei 1925
Ruwijzer.			
<i>f.o.b. Middlesbrough</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Cleveland Foundry no. 1	—	—	82/—
„ „ „ 3	—	—	77/—
„ „ „ 4	—	—	76/3
Hematite East Coast Mixed Numbers	—	—	81/6
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage P. L. no. 3	407,50	420,—	345,—
Semi-phosphoreuse	437,50	437,50	365,—
<i>ab Werk Rheinl.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Gieszerei Roheisen no. 1	88	88	93
„ „ „ 3.	86	86	91
Hämatit	93.50	93.50	99.50
<i>f.o.b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3 ¹⁾	66	66	73-74
Walsproducten.			
<i>f.o.b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	
Stafijzer	98-99	96-97	
Plaatijzer 5 mM.....	103½-105	100-101	
„ 3 „	112½-113½	110-111½	

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
10 Mei 1926..	56.10/—	64.10/—	269.17/6	27.7/6	31.17/6
3 „ 1926..	56.17/6	64.15/—	268.17/6	28.2/6	31.17/6
26 April 1926..	57.10/—	65.5/—	280.7/6	28.15/—	32.10/—
19 „ 1926..	57.7/6	65.5/—	284.7/6	28.5/—	32.7/6
11 Mei 1925..	60.10/—	64.5/—	243.17/6	32.12/6	34.5/—
20 Juli 1914..	61.-/—	—	145.15/—	19.-/—	21.10/—

VERKEERSWEZEN.**VRACHTENMARKT.**

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was kalm, doch ten gevolge van de staking in Engeland waren de Engelsche reeders nog terughoudender en zijn de vrachten dientengevolge vaster, hetgeen natuurlijk niet is toe te schrijven aan meerdere vraag naar tonnage. Van Montreal werden booten van middelmatige grootte naar Antwerpen

of Rotterdam bevracht tegen 13 cents per 100 lbs., optie Bremen of Hamburg 13½ cents. Naar Avonmouth accepteerde een handige boot 2/9 d. per qtr. zwaar graan, optie andere U.K. havens tegen 3/- per qtr. Van de Golf van Mexico werd een boot per laatste helft Juli bevracht naar Liverpool, Londen of Hull tegen 3/6 per qtr., optie Londen en Hull 3/9, optie Antwerpen of Rotterdam 15 cents per 100 lbs.

Van West-Indië waren er slechts weinig suikerorders aan de markt. De eenige bevrachting bestaat in een 6000 tonner naar Vancouver tegen 17/- per Mei. Naar U.K./Continent wordt slechts 15/- in uitzicht gesteld voor booten van ongeveer 5/6000 tons.

De North Pacific was zonder zaken. Ook de River Plate was zeer kalm en er vonden slechts weinig bevrachtingen plaats. Tegen het einde der week zijn de vrachten iets opgelopen. Van de Boven La Plata havens wordt 18/6 geboden naar U.K./Continent, doch tot nu toe zonder succes. Van Buenos Aires is 17/- te bedingen.

De salpeter vrachtenmarkt was flauw gestemd. Bevrachtingen vonden niet plaats, ofschoon meestal om dezen tijd vele partijen worden geboekt. Ruimte per Juni/Juli is beschikbaar naar Antwerpen/Hamburg range tegen 16/-, doch bevrachters toonen hiervoor geen interesse. De eenige definitieve order is 4000 tons naar het Continent tegen 18/- netto, optie Denemarken 20/6 per Juli/Augustus.

Ook de markten van het Oosten waren tonloos en er zijn er slechts weinig, die definitieve orders circuleeren. Van Wladiwostock, Australië, Burmah en Britsch-Indië vond geen enkele bevrachting plaats. Mauritius heeft een 5000 tonner bevracht naar U.K./Continent tegen 24/- met de optie Canada per einde Augustus/begin September. Van Durban werden kolen bevracht naar Aden of Perim tegen 10/9; Port Sudan 11/3 en naar Colombo tegen 12/- per prompt.

De Donau bleef vast en de vracht is 17/6 voor booten van middelmatige grootte en 16/6 voor groote booten naar de bekende Continentale loshavens.

De Zwarte Zee was kalmer en de bevrachters slaagden erin tonnage te krijgen tegen de lagere vracht van 11/9. De vraag is tamelijk groot.

Ook in de vrachtenmarkt van de Middellandsche Zee heeft de staking haar invloed doen gelden; er vonden slechts weinig bevrachtingen plaats. Naar Rotterdam kan tonnage geplaatst worden van Les Falaises tegen 14/6. Naar de Vereenigde Staten is veel vraag tegen ongeveer 8/9 van Zuid-Spanje naar New York/Philadelphia of Baltimore. Ook in fosfaat ging slechts weinig om; alleen naar de Frach-Atlantische havens werd bevracht tegen 4/9 tot 4/10½. Van Alexandrië werd niets gedaan.

Van de Golf van Biscaye ging ook slechts weinig om. Een kleine boot werd bevracht van Santander naar Herenwieck tegen 6/4½, terwijl van Bilbao naar Rotterdam 4/9 en van Salta Caballo naar Rotterdam of IJmuiden 5/- in uitzicht wordt gesteld.

Als gevolg van de staking in Engeland is de vraag naar tonnage voor kolen van Hampton Roads enorm gestegen. Naar Rio werd bevracht tegen \$ 4,—, hetgeen kan worden herhaald, terwijl naar de beneden La Plata havens \$ 5,— werd betaald. Voor prompte belading werd een 9000 tonner bevracht naar de Canarische eilanden tegen \$ 3,75, optie Gibraltar \$ 3,80. Naar Las Palmas werd 16/- betaald en naar Dakar \$ 3,50.

RIJNVAART.

Week van 2 t/m. 8 Mei 1926.

De aanvoeren van zeezijde, hoofdzakelijk erts, waren iets levendiger. Ten gevolge der staking in Engeland werden in de Ruhrhavens de verschepingen zeer druk en werd aldaar een groote behoefte aan ledige scheepsruimte gevoeld. In verband hiermede sleepten nagenoeg alle schepen, die in Rotterdam ledig kwamen, ledig op om kolen te laden. Eveneens werden in Rotterdam diverse schepen gecharterd voor Ruhrkolen op basis van de Ruhrorter exportkolenvracht.

Hierdoor werd de scheepsruimte in Rotterdam schaarscher. Dientengevolge de ertsvrachten hooger. In het begin der week bedroegen deze laatste fl. 0.20 met ¼ en fl. 0.30 met ½ lostijd en in het laatste der week resp. 50—55 en 60—65 cents per last. Het sleeploon, hetwelk in het begin der week fl. 0.22½ tarief bedroeg, werd in de tweede helft der week genoteerd volgens het 30 cts. tarief.

De Rijn was langzaam wassend, zoodat de waterstand gunstiger werd. Zooals hierboven reeds gezegd, werden de verschepingen voor export en bunkerkolen in de Ruhrhavens zeer druk, waardoor grootere vraag naar ledige scheepsruimte ontstond. Hierdoor steeg de vracht van Mk. 0.60 per ton in het begin der week, tot Mk. 1.30 per ton met vrij sleepen in het laatste der week.

DE TWENTSCHE BANK

Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo -
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle

Maandstaat op 30 April 1926

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponeerd	f	1.350.900,—
Deelneming in de firma: B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen	"	6.435.000,—
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 10.348.081,13 waarvoor in geld gestort	"	7.640.881,13
waarvoor effecten gedeponeerd	f	2.707.200,—
Effecten van Aandeelhouders gedeponeerd bij bevriende instellingen	"	2.000.000,—
ten eigen gebruike	"	30.585.650,—
Kassa, Wissels en Coupons	"	35.292.850,—
Ned. Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen	"	49.427.317,57
Saldo's bij Bankiers	"	2.503.674,94
Daggeldleeningen	"	13.303.413,44
Eigen effecten en syndicaten	"	850.000,—
Saldo te leveren en te ontvangen fondsen	"	8.212.017,91
Prolongatiën gegeven	"	2.815.920,63
Credietvereniging	"	15.492.255,—
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek.-Crt. Af: loopende Promessen	f	57.166.512,95
	"	69.666.964,53
	"	1.803.000,—
Voorschotten op Consignatiën	"	67.863.964,53
Gebouwen	"	2.866.223,55
	"	5.656.449,39
Totaal.....	f	276.877.381,04

CREDIT

Kapitaal	f	36.000.000,—
Reservefonds	"	9.043.810,48
Buitengewone Reserve	"	1.800.000,—
Waarborgfonds Credietvereniging	"	5.128.344,60
Reserve Credietvereniging	"	2.715.023,82
Aandeelhouders voor gedeponeerde Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	54.687.178,90
in Leen-Depot	"	1.350.900,—
	"	33.941.950,—
Zieken- en Pensioenfondsen	"	35.292.850,—
Deposito's	"	2.523.678,26
Prolongatie-Deposito's	"	62.257.798,53
Saldi Rekeningen-Courant	"	5.016.800,—
" " " voor gelden in het Buitenland ..	f	77.571.728,—
" " " Credietvereniging	"	5.011.795,66
	"	3.437.358,69
Daggeldleeningen	"	86.020.882,35
De Nederlandsche Bank	"	1.000.000,—
Te betalen Wissels	"	7.144.576,64
Geaccepteerd door derden	"	18.959.158,53
Diverse Rekeningen	"	2.958.673,49
	"	1.015.784,34
Totaal.....	f	276.877.381,04

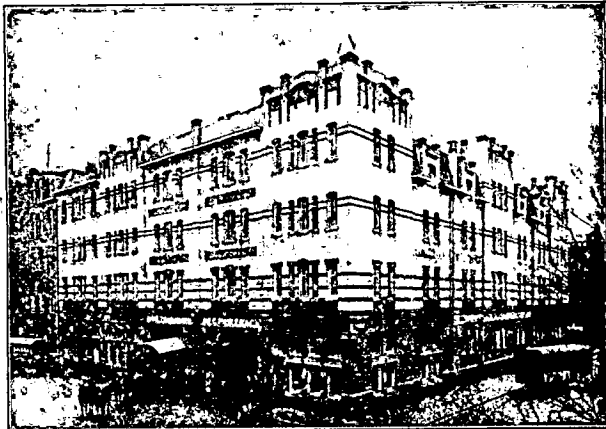
NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK**AMSTERDAM****'s-GRAVENHAGE****ROTTERDAM****BATAVIA**

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
 HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
 GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
 SWATOW, TEGAL, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN, YOKOHAMA.

KONINKLIJKE MEUBELTRANSPORT-MIJ.

DE GRUIJTER & Co.

AMSTERDAM DEN HAAG 'ARNHEM

Verhuizingen. Garde-Meubles

**Centrale
Suiker-Maatschappij****Wester-Suikerraffinaderij**

— AMSTERDAM —

**GROOTSTERAFFINADERIJ
IN NEDERLAND****Levert de mooiste Suikers**Produceert behalve alle soorten
*Melissuiker en Basterd.**Cristallen, groote en kleine, Klontjes
(Cubes), Theeklontjes, Crushed (brokken)
Tabletten, Brooden, Poedersuiker, fijne
Suikers voor Vruchtengebruik, enz. enz.***Adverteeren
geeft succes****Practisch Effectenboek**ter vereenvoudiging van administratie en
ten gebruike voor de vermogensbelasting**Prijs f 1,50**Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam.**THE
FIRST NATIONAL BANK
OF BOSTON**BOSTON, MASS., U.S.A.:
67 Milk Street.BUENOS AYRES: HAVANA:
99 Florida. Pedro Gomez Mena Bldg.Een der grootste en krachtigste banken
van Amerika. — Kapitaal en Reserve:
40.000.000.—Special Representative:
24, OLD BROAD STREET, LONDON.

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf**ROTTERDAM**

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Vier droogdokken met lichtvermogen tot 46000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam